

Cena 60 gr.

Ніва

NIWA
Tygodnik Z.G. Białoruskiego
Towarzystwa Społeczno-Kulturalnego

Цана 60 гр.

Тыднёвік
Г.П. Беларускага
грамадска-культурнага таварыства

№ 41 (137) БЕЛАСТОК, 12 КАСТРЫЧНІКА 1958 года ГОД III

Сяргей Прытыцкі

У ІМЯ БУДУЧЫНІ

Пачынаем друк успамінаў палымянага беларускага рэвалюцыянера, ураджэнца Беласточчыны Сяргея Прытыцкага. Успаміны гэтыя напісаны аўтарам для зборніка, падрыхтаванага да выдання Інстытутам гісторыі КПСС.

Беларускі народ ні на адну хвіліну не схіляў сваю галаву перад яснавяльможнымі панамі. Ён не толькі пакутаваў, але і змагаўся. Ні турмы, ні катаванні, ні палявыя суды і шыбеніцы не змаглі зламаць яго непахісную волю да барацьбы за сваё сацыяльнае і нацыянальнае вызваленне.

Беларускі народ змагаўся і верыў у перамогу таму, што яго падтрымлівалі рабочы клас і бяднейшае сялянства Польшчы, што яго барацьбе спачувалі пралетарыі ўсіх краін. Шлях да перамогі беларускаму народу асвятляў вялікі Савецкі Саюз, дзе працоўныя жылі без памешчыкаў і капіталістаў і паспяхова будавалі сацыялізм.

Натхніцелем і арганізатарам барацьбы беларускага народа была Камуністычная партыя Заходняй Беларусі, якая ўваходзіла ў склад Камуністычнай партыі Польшчы. З часу свайго стварэння (канец 1923 г.) і да 1938 года ўключна КПЗБ у цяжкіх умовах падполля, тэрору, нацкоўвання і правакацый была адзіным выразнікам дум і спадзяванняў шырокіх мас працоўных Заходняй Беларусі, кіраўніком іх рэвалюцыйнай барацьбы.

Асноўным і галоўным памочнікам партыі быў камсамол (створаны ў 1924 г.), які пад яе кіраўніцтвам вёў вялікую арганізатарскую і палітычную работу сярод моладзі, узнімаў яе на барацьбу.

Надзвычай шмат партыі і камсамолу дапамагалі МОПР і вялікая армія часта непрыкметных, але самаахвярных і не менш адданых справе рэвалюцыі, чым члены партыі, сімпатыкаў (спачуваючых). Сімпатыкі хавалі ў сябе і кармілі надпольшчыкаў, былі ў іх за праваднікоў і не аднойчы, ахвяруючы сабою, выратоўвалі жыццё рэвалюцыянерам. Толькі дзякуючы ім КПЗБ, нягледзячы на тэрор, магла існаваць і дзейнічаць.

Камуністычная партыя Польшчы і яе састаўная частка КПЗБ у сваёй дзейнасці дапускалі нямала памылак. Аднак яны прарабілі велізарную работу ў справе выхавання не толькі членаў партыі, але і шырокіх мас працоўных у духу пралетарскага інтэрнацыяналізма і братняй салідарнасці. Вось чаму кожнае выступленне рабочых у Варшаве, Лодзі, Кракаве заўсёды сустракала гарачую падтрымку з боку працоўных Заходняй Беларусі. І наадварот, выступленні сялян, рабочых прамысловых прадпрыемстваў і лясных промыслаў у Заходняй Беларусі знаходзілі падтрымку польскага пралетарыята.

У Заходняй Беларусі амаль што не было буйных мястэчак або вёсак дзе не існавала б падпольнай партыйнай ці камсамольскай ячэйкі, а іх уплыў адчуваўся ўсюды. Асабліва моцна быў развіты рэвалюцыйны рух у Гродзенскім, Брэсцкім, Кобрынскім, Пружанскім, Пінскім, Слонімскім, Баранавіцкім, Навагрудскім і Косаўскім паветах.

У 1939 годзе, у час вызвалення Заходняй Беларусі, у гродзенскай дэфензіве была знойдзена карта населеных пунктаў, «паражоных бальшавіцкай прапагандай», складзеная, трэба сказаць, не без ведання справы. На гэтай карце ледзь не ўсе вёскі былі абведзены чырвоным алоўкам.

Кампартыя і камсамол Заходняй Беларусі вялі гераічную барацьбу супраць польскіх акупантаў, супраць сацыяльнага і нацыянальнага заняволення працоўных. Яны выступалі за павышэнне заработнай платы рабочым і ўвядзенне васьмігадзіннага рабочага дня, супраць эксплуатацыі дзяцей і жанчын. Пад іх лозунгамі неаднойчы праходзілі стачкі і дэманстрацыі рабочых у гарадах, лясных і сезонных рабочых — у вёсках. Гэтыя стачкі і дэманстрацыі часта перарасталі ў адкрытыя выступленні супраць фашысцкага ладу, вызначаліся цвёрдасцю, арганізаванасцю і класавай салідарнасцю. Вось адзін са шматлікіх прыкладаў.

Вясною 1933 года па ініцыятыве камуністаў пачалася забастоўка тэкстыльшчыкаў у Беластоку, якая прадаўжалася больш за тры месяцы.

У ходзе забастоўкі рабочыя наладжвалі дэманстрацыі, у час якіх адбываліся сутычкі з паліцыяй. У сярэдзіне мая бастуючыя рабочыя Беластока і Васількова, больш за тысячу чалавек, накіраваліся ў мястэчка Супрасль, за 18 кіламетраў ад Беластока, каб спыніць работу супрасльскіх тэкстыльшчыкаў. Ім запыніла дарогу паліцыя, аднак бастуючым удалося пранікнуць на фабрыку і пераканаць рабочых далучыцца да ўсеагульнай забастоўкі.

Для падтрымкі бастуючых тэкстыльшчыкаў у Беластоку было праведзена тры забастоўкі ўсіх рабочых горада і бліжэйшых фабрык.

Рабочыя Варшавы, Лодзі і іншых гарадоў выносілі рэзалюцыі пратэсту, збіралі грошы на дапамогу стачачнікам і пасылалі ім пісьмы з заклікам змагацца да перамогі.

Становішча бастуючых тэкстыльшчыкаў, якія не мелі сродкаў на існаванне, з кожным днём пагаршалася. Тады на дапамогу ім пад кіраўніцтвам камуністаў і камсамольцаў прыйшлі сяляне Беластоцкага і Гродзенскага паветаў. Камуністы, камсамольцы і спачуваючыя на фурманках з чырвонымі стужкамі на дугах аб'язджалі вёскі і збіралі прадукты бастуючым тэкстыльшчыкам. Хвалюючае было відовішча, калі шмат якія сяляне са слязмі спагады на вачах выносілі апошні пуд жыта і аддавалі яго, каб памагчы сваім братам, рабочым.

Зімою 1933 — 1934 гг. пачалася стачка рабочых лясных промыслаў Саколкаўскага і Гродзенскага паветаў, а потым перакінулася на Слонімшчыну. У ёй удзельнічала некалькі тысяч чалавек.

На падаўленне стачкі лясных рабочых урад кінуў атрады паліцэйскіх, а ў якасці штрэйкбрэхераў — «стральцоў» і кулакоў, якім плаціў вялікія грошы. У адказ на гэта рабочыя, узброіўшыся сякерамі і каламі, арганізавалі пікеты па 100—150 чалавек, аб'язджалі дзялянкі і выганялі з лесу штрэйкбрэхераў і іхнюю ахову — паліцыю.

Каб заглушыць забастоўку, паліцыя ў снежані 1933 года арыштавала стачачны камітэт лясных рабочых і адправіла яго ў паліцэйскі ўчастак у вёсцы Шудзялова, Саколкаўскага павета. Даведаўшыся пра гэта, бастуючыя ў колькасці больш за 600 чалавек з чырвонымі сцягамі накіраваліся да вёскі Шудзялова, каб вызваліць арыштаваных таварышаў.

Каля паліцэйскага ўчастка сабралася некалькі соцен лясных рабочых. Яны патрабавалі вызвалення арыштаваных. Падаспела паліцыя і адкрыла па рабочых агонь. Пры гэтым камендант паліцыі забіў аднаго з актыўных арганізатараў стачкі лясных рабочых — камуніста Хомчыка. Дзесяткі рабочых былі паранены. Скарыстаўшы замяшанне, паліцыя вывезла арыштаваных членаў стачачнага камітэта ў Саколку, а дэманстрацыю разагнала.

У студзені 1934 года такая ж расправа была ўчынена надляснымі рабочымі ў вёсцы Жыровічы Слонімскага павета.

Каб задушыць рэвалюцыйны рух, урад арганізаваў так званую «пацыфікацыю» (уціхамірвальную экспедыцыю). У вёсках Залессе, Загор'е, Сучкі, Баравікі, Капусты, Акунінава Русакова Слонімскага павета і іншых банды паліцэйскіх і сышчыкаў урываліся ў хаты, арыштоўвалі жыхароў і па-зверску іх збівалі. Яны таксама здзіралі стрэхі з хат, разбівалі вокны, дзверы, печы, перакульвалі калушкі з капустай, высыпалі з мяшкоў жыта, крупы, муку, і ўсё гэта аблівалі газай.

Жудаснае відовішча ўяўлялі сабой гэтыя пацыфікацыі. Далёка навакол вёсак чуўся плач жанчын і дзяцей, брэх сабак і рыканне някормленых кароў, злосныя выкрыкі і адборная лаянка паліцэйскіх.

Апроч пацыфікацый польскія акупанты шырока практыкавалі стварэнне «пастарункаў карных» (карных паліцэйскіх участкаў). Гэта рабілася такім чынам. У вёску, дзе, як меркавала ахранка, быў развіты рэвалюцыйны рух і існавала падпольная партыйная арганізацыя, прыязджалі ад 50 да 100 паліцэйскіх і размяшчаліся па хатах на 1—2 месяцы. У вёсцы абвяшчалі асаднае становішча. Сялянам забаранялі выходзіць з хат, ніхто не меў права выходзіць з вёскі і заходзіць у яе, а хто парушаў гэтае распараджэнне, у таго стралялі без папярэджання.

(Працяг на стар. 6.)

15 год

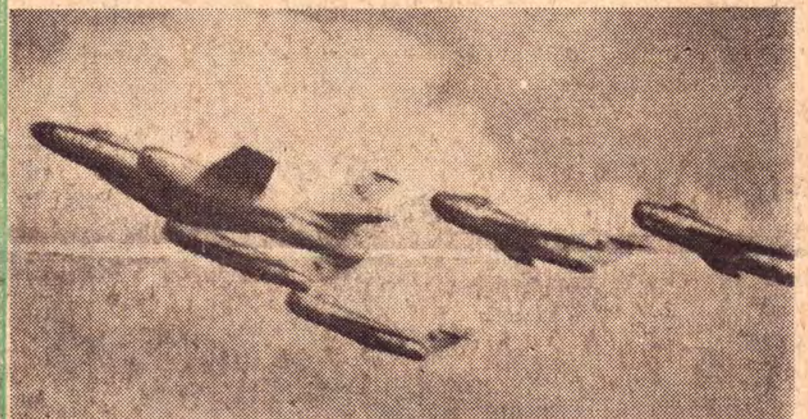

Адным з выдатных арганізатараў адроджанага войска быў генерал Свярчэўскі, вобраз якога з'яўляецца святлым прыкладам служэння справе працоўнага народа.

12 кастрычніка. Гэты дзень залатымі літарамі запісан у гісторыі Народнай Польшчы. Роўна 15 год таму назад на беларускай зямлі ля пасёлка Леніна ўступіла ў змаганне з ворагам 1-шая Дывізія імя Тадэуша Касцюшкі. Гэты дзень паклаў пачатак для адраджэння Польскага войска.

Гэтая дата і стала святкавацца як Дзень польскай народнай арміі.

З 12 кастрычніка 1943 года Польскае войска прайшло слаўны баявы шлях. Узброенае навейшай ваеннай тэхнікай яно побач з другімі народнымі арміямі свету ахоўвае заваёвы працоўнага люду. Таму яно і карыстаецца любоўю працоўных мас нашай дзяржавы, таму калі думаем аб нашай арміі, думаем аб гэтым з гордасцю. Але заўсёды будзем звяртацца да тых дзён і падзей, у якія нарадзілася наша гордасць.

Хутчэй, чым гук, ляцяць баявыя самалёты з эмблемай Польскіх паветраных сіл.

Каментарыі непатрэбны. Зоркае вока пагранічніка выкрые ўсе намеры працiўніка.

Сапёры не толькі надзвычай карысная фармацыя ў час вайны яны і ў мірны час вельмі прыдатны. Асабліва гэта паказалі вайсковыя паводкі, калі сапёры ахвярна змагаліся са стыхіяй.

Варшаўская сталь

Яшчэ нядаўна старажылы Варшавы нічога не маглі сказаць аб раёне Млаціны. І нічога дзіўнага. Некалькі год назад Млаціны не ўваходзілі нават у межы горада. Гэта было велізарнае пясчанае поле над Віслай.

Дзяржава вырашыла ў Млацінах будаваць магутны завод якасных сталяў. У цэнтральных ваяводствах былі вялікія запасы жалезнага лому для перапрацоўкі. Побач цячэ Вісла, а, як вядома, сталелітная вытворчасць патрабуе многа вады. Сюды выгодна дастаўляць з узбярэжжа ферасплавы, якія ўвозяцца ў Польшчу марскім шляхам. Адсюль бліжэй да аўтазаводаў Варшавы і Любліна, да суднаверфаў Гданьска і Шчэціна, асноўным пастаўшчыкам якіх будзе гэты прамысловы цэнтр.

Пяць год назад у Млацінах быў заложаны завод якасных сталяў «Варшава». Ужо праз два гады ў строй уступіў механічны цэх, яшчэ праз год — ліцейны. Выраслі і іншыя аб'екты.

На тэрыторыі завода пралажаны чыгуначныя і пад'язныя дарогі, даўжынёй звыш 100 км. Адначасова будуецца сталеліцейны цэх, дзе будуць установлены тры мартэнаўскія і дзве электра-печы. Пракатны цэх будзе мець даўжыню 800, а шырыню — 400 метраў. Вядзецца будова кавальскага цэха. У будынку, вышынёй у дзесяціпавярховы дом, мантуюцца магутныя кавальскія прэсы, молаты, будуюцца печы для нагрэву.

Завод будуе ўся краіна. Гэта асабліва адчуваеш, калі бачыш станкі машыны і іншае прамысловае абсталяванне з маркай многіх устаноў краіны. Асноўная частка абсталявання атрымана з Савецкага Саюза.

Непадалёк ад Віслы, на левым яе беразе, на раней пустым месцы, цягнуцца шырокія вуліцы з прыгожымі дамамі. Гэта Бяляны — новы раён сталіцы. Каля 30 тыс. рабочых металургічнага завода «Варшава» жыве ў кватэрах гэтага раёна.

Вечар польска—кітайскай дружбы ў Беластоку

6 кастрычніка жыхары Беластока адзначылі 9 гадавіну ўтварэння Кітайскай Народнай Рэспублікі. З гэтай мэтай быў наладжаны вечар польска - кітайскай дружбы.

На вечары прысутнічалі Яо-Кван дарадчык кітайскага пасольства, старшыня ГП Таварыства польска - кітайскай дружбы др Адам Міхалоўскі, І сакратар Ваяводскага Камітэта ПАРП А. Лашэвіч і прадстаўнікі дзяржаўных і гаспадарчых устаноў г. Беластока.

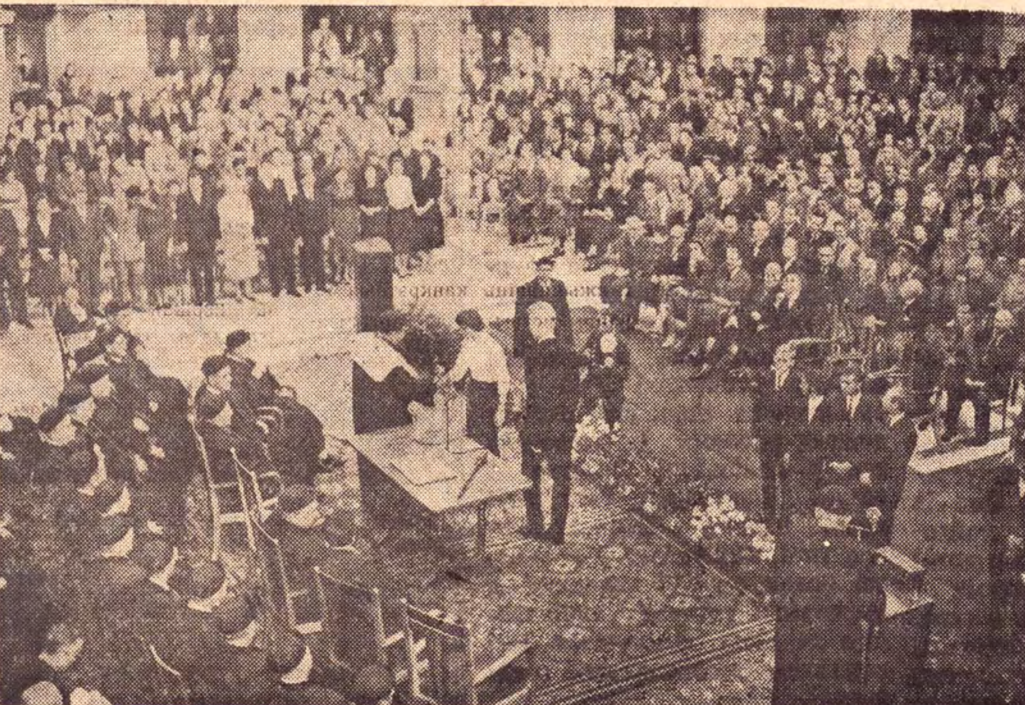
Прысутныя з вялікай цікавасцю выслухалі выступлення Яо-Квана, які расказаў аб поспехах свайго народа ў пабудове сацыялізма.

„Наш народ, — гаварыў Яо-Кван, — згуртаваны як ніколі. Мы, нягледзячы на перашкоды, разбудоўваем нашы фабрыкі, заводы, развіваем сельскую гаспадарку. Зараз у нашай краіне закладаем камуны. Узровень жыцця нашага народа ўзрастае з года ў год».

Вечар дружбы закончыўся артыстычнай часткай.

Візіт дружбы дэлегацыі ПНР ў СССР

Цэнтральны Камітэт Камуністычнай партыі Савецкага Саюза, Прэзідыум Вярхоўнага Савета СССР і Савет Міністраў СССР запрасілі дэлегацыю Польскай Народнай Рэспублікі прыбыць з візітам дружбы ў Савецкі Саюз у спрыяльны для сябе час. Цэнтральны Камітэт Польскай Аб'яднанай Рабочай партыі, Дзяржаўная Рада ПНР і Рада Міністраў ПНР прынялі з задавальненнем запрашэнне. У сувязі з гэтым у другой палове кастрычніка гэтага года выедзе ў Савецкі Саюз дэлегацыя Польскай Народнай Рэспублікі. Дэлегацыю ўзначаліць У. Гамулка — І сакратар ЦК ПАРП.

Звыш 100 тысяч моладзі ўцэлай краіне распачало 1 кастрычніка вучобу ў вышэйшых навучальных установах.
На здымку: урачыстае адкрыццё новага года ў Варшаўскай Палітэхніцы.
Рэктар Варшаўскай Палітэхнікі праф. др. У. Арашкевіч уносіць у спіс новых студэнтаў.

Што новага ў міжнародных падзеях?

АБВЯШЧЭННЕ ГВІНЕЙСКАЙ РЭСПУБЛІКІ

У выніку рэферэндума ў Францыі і яе заморскіх тэрыторыях, народ Гвінеі выказаўся супроць канстытуцыі дэ Голя. Таму 2 кастрычніка ў горадзе Канакры на надзвычайным пасяджэнні тэрытарыяльнай асамблеі была афіцыйна абвешчана Гвінейская рэспубліка.

Гвінея была французскай калоніяй. Знаходзіцца яна ў Заходняй Афрыцы. Тэрыторыя — 275.100 квадратных кіламетраў; насельніцтва — 2.261.000; сталіца — Канакры (40.000 жыхароў). Асноўнае багацце краіны — рыс, бананы, какосавыя арэхі, алмазы, руды баксіту і жалеза. Моцна развітая алюмінёвая прамысловасць. Іншаземныя манаполі эксплуатуюць багацці гэтай краіны чорнага кантынента.

Утварэнне Гвінейскай рэспублікі з'яўляецца яшчэ адной перамогай маленькага, да гэтага часу каланіяльнага народа.

КАНЦЭНТРАЦЫЯ АМЕРЫКАНСКІХ ВОЙСК У ТУРЦЫІ

Газета «Аль-Джумхур» паведамляе, што амерыканскія войскі, перакінутыя ў Турцыю ў момант абвастрэння ліванскага крызісу, беспрарыўна папаўняюцца.

Асноўная частка амерыканскіх войск канцэнтруецца на ваеннай базе НАТО у Адане, дзе знаходзіцца таксама некалькі батальёнаў амерыканскіх парашутыстаў. Аэрадром у Адане запоўнены амерыканскімі ваеннымі самалётамі.

Як стала вядома, піша газета, прэм'ер - міністр Турцыі Мендэрэс вёў перагаворы з прадстаўнікамі ваеннага камандавання ЗША, у ходзе якіх было дасягнута пагадненне аб сталым прабыванні амерыканскіх войск у Турцыі.

АДНАЎЛЕННЕ ВЫПРАБАВАННЯЎ ЯДЗЕРНАЙ ЗБРОІ У СССР

Як паведамляе ТАСС, у СССР аднавіліся выпрабаванні ядзернай зброі. Урад Савецкага Саюза, кіруючыся інтарэсамі міру ва ўсім свеце, прапанаваў 31 сакавіка 1958 года Вярхоўнаму Савету СССР праект пастанаўлення аб аднабаковай забароне выпрабаванняў ядзернай зброі з тым, што можа ў пэўных умовах, калі іншыя краіны не спыняць ядзерных выпрабаванняў, аднавіць выпрабаванні ядзернай і вадароднай зброі. Вярхоўны Савет СССР зацвердзіў праект пастанаўлення. Аднак ЗША і Вялікабрытанія не толькі не спынілі ядзерных выпрабаванняў але наадварот, павялічылі колькасць выпрабаванняў і магутнасць выпрабуемых атамных і вадародных бомб.

У гэтых умовах СССР не мог не аднавіць выпрабаванняў ядзернай зброі. Аднак, гаворыцца ў паведамленні ТАСС, СССР і далей будзе рабіць усё магчымае, каб дабіцца поўнай забароны вытворчасці, выпрабаванняў і ўжывання атамнай і вадароднай зброі, бо ляжыць гэта ў інтарэсах не толькі СССР але і ўсяго чалавецтва.

У. Л.

ПАМЯТНАЯ ГАДАВІНА

Бываюць розныя памятныя даты: сямейныя, рэвалюцыйныя, звязаныя з жыццём тых ці іншых людзей, звязаныя з культурай, навукай і г. д. Гісторыя вельмі крытычна адносіцца да памятных дат. Адны з іх сцвярджаюць, другія адмаўляюць, але адносна нямнога ёсць такіх памятных дат, якія прызнаюцца ўсімі людзьмі, незалежна ад колеру скуры, пераканаванняў, класавай прыналежнасці. Да такіх іменна памятных дат адносіцца дзень 4 кастрычніка 1957 года. У гэты дзень увесь свет даведаўся (адны з паведамленняў друку і радыё, іншыя пачулі сігналы, трэція ўбачылі сваімі вачыма) аб вялікай перамозе чалавека над прыродай, аб запуску ў СССР першага ў свеце штучнага спадарожніка Зямлі. З гэтага часу рускае слова «спутнік» увайшло ў мовы ўсіх народаў свету як сцяг савецкай навукі, як сімвал касмічнай эры. І хаця ў сучасны момант у эфірнай высі ўжо лётае трэці савецкі штучны спадарожнік, многа большы за першы па велічыні і вазе, памяць аб запуску першага спадарожніка назаўсёды ўвайшла ў гісторыю навуковых адкрыццяў, у гісторыю чалавечай культуры.

Некаторыя буржуазныя палітыкі і ідэолагі спачатку сумняваліся ў тым, што СССР сам, сваімі ўласнымі сіламі, змог пабудаваць і запусціць на арбіту штучны спадарожнік. Адзін з амерыканскіх генералаў паставіў нават сябе ў вельмі смешнае становішча, калі заявіў, што зусім не цяжка закінуць на арбіту кавалак жалеза. Але вось Злучаным Штатам ніяк не ўдаецца (акрамя аднаго выпадку) выкідаць на арбіту такія «кавалкі жалеза», хаця яны гэтага вельмі хочуць. Аднак хутка сумненні ўсіх нядобразычлівых зніклі. Тады пачалі гаварыць, што сапраўды СССР абагнаў усе капіталістычныя краіны, нават самыя высокаразвітыя. Пачалі гаварыць, што неабходна дагнаць СССР у галіне ракетнага будаўніцтва.

Сур'ёзныя вучоныя буржуазнага свету высока ацэньваюць савецкія спадарожнікі і ўсе тыя навуковыя адкрыцці, якія чалавецтва атрымала пры дапамозе гэтых спадарожнікаў. Характэрным у гэтых адносінах з'яўляецца выказванне вядомага спецыяліста ў галіне ракетнай тэхнікі Вернера фон Брауна. «Пачатак кастрычніка 1957 года, — гаворыць ён, — паслужыў паваротным пунктам у нашым лёсе і ў лёсе іншых краін — вялікіх і малых... Я лічу, што нам трэба было б падрыхтавацца да таго, што Савецкі Саюз яшчэ не раз аказвацца першым у гэтай новай галіне астранаўтыкі. Мы адстаем, і мы не можам дагнаць за дзень ці за два гады пакольку буйныя тэхнічныя праекты натуральна, патрабуюць часу».

Другі вучоны буржуазнага свету, вядомы заходнягерманскі спецыяліст у галіне ракетнай тэхнікі Ойген Зэнгер заявіў у сувязі з гадавінай з дня запуску першага савецкага штучнага спадарожніка: «Мы рады таму, што нашым рускім калегам удалося першы крок ад тэаратычных даследванняў у галіне касмічных палётаў да практычнай тэхнікі касмічных палётаў, і сардэчна віншуем іх з гэтым. Нашы рускія калегі заслужылі тым самым велізарную службу не толькі сваёй айчыне, але таксама ўсяму чалавецтву».

Запуск першага ў свеце штучнага спадарожніка ў Савецкім Саюзе з'яўляецца яшчэ адным пераканаўчым доказам таго, чаго можа дасягнуць краіна, у мінулым адсталая, стаўшы на шлях сацыялістычнага развіцця. «Савецкія штучныя спадарожнікі, — гаварыў М. С. Хрушчоў, — пасылаюць на Зямлю не толькі радыёсігналы і адлюстраваныя прамені сонца. Яны абвяшчаюць усім людзям, якіх вяршын дасягнуў свет сацыялізма, вызвалены ад рабства капіталізма. Каб убачыць гэтыя дасягненні, не трэба магутных тэлескопаў, без якіх нельга заўважыць касмічныя «апельсіны», — трэба толькі паглядзець на неба ў той час, калі савецкі штучны спадарожнік ці яго ракета-носьбіт праплывае ў пачэтаным акіяне над нашай планетай».

УЛАДЗІМІР ЛЕБЯДЗІНСКІ

Дыскусійны артыкул

Развіццё працы Таварыства — гэта справа ўсіх беларусаў

Ужо два з паловай гады ідзе сярод беларусаў дыскусія на тэму, якімі сродкамі і якімі метадамі падняць узровень працы Беларускага грамадска - культурнага таварыства. Гэтай справе былі прысвечаны два з'езды і плянарныя пасяджэнні. І хоць ужо уплыло паўгода часу ад II З'езду БГ-КТ, на якім былі прыняты меры да развіцця ўсёй дзейнасці Таварыства, то і сёння некаторыя праблемы, здавалася б, ужо ўладжаныя, ставяцца на варштат будучага пленума ГП.

Нічога дзіўнага, што некаторыя нашы сябры ставяць сабе пытанне: «Дакуль жа будзем усё паляпшаць? Пытанні такія можна было б не падзяляць, калі б датычылі яны такой справы, як асветна - культурная дзейнасць. Гэта справа вымагае ўсебаковага удасканальвання. Але, калі справа ідзе аб арганізацыйнай дзейнасці, то гэта пачынае нас моцна непакоіць.

Яшчэ да гэтага часу ідуць спрэчкі, у якім напрамку павінна ісці праца Таварыства, у напрамку асветна - культурнай, або гаспадарчай дзейнасці. Гэтая праблема, на мой погляд, была дасканала вырашана на II З'ездзе, і думаю, што паварот у іншым напрамку не будзе мэтазгодны. Трэба сабе ясна ўявіць, што немагчыма весці культурную дзейнасць, вылучаючы з працы гаспадарчы напрамак. Калі Сябра В. Юзвюк высоўвае прапазіцыю стварэння асобнага штату да спраў «гісторыі беларусаў у Польшчы», то поўнасцю такі погляд можна падзяляць. Але нельга гэтага зрабіць, калі мы будзем абмяжоўвацца выключна культурнай дзейнасцю. Вядома нам, што кожнае пашырэнне культурнай працы патрабуе новых матэрыяльных сродкаў, а яны могуць знайсціся ў нашых умовах у выніку нашай гаспадарчай дзейнасці.

Можа найбольшай памылкай у працы Таварыства была адарванасць усёй дзейнасці ад беларускай інтэлігенцыі. Сябры з ГП стараліся павясці працу сваімі ўласнымі сіламі, слаба цікавіліся людзьмі, якія павялі б працу ў сваіх асяроддзях, не патрабуючы затрачваць матэрыяльных сродкаў.

Таварыства не змагло на працягу двух з паловай год навязаць цеснай сувязі не толькі з беларускай інтэлігенцыяй, пражываючай за межамі Беласточчыны, але і ў самай Беласточчыне. Нельга забываць, што ў сённяшніх умовах дзейнасці Таварыства частка нашай маладой інтэлігенцыі будзе вымушана выбыць з Беласточчыны. Ці мы можам дазволіць, каб гэтыя людзі супраць сваёй волі маглі забыцца, што яны з'яўляюцца беларусамі! Якімі спосабамі звязаць гэтых людзей і ўключыць іх у актыўную дзейнасць нашага Таварыства? Спосабы гэтыя падкажуць людзі, з якімі навяжацца сувязь.

Прыкладаючы намаганні да развіцця дзейнасці нашага Таварыства, неабходна памятаць, што не толькі трэба наслядоўваць некаторым метадам працы, існуючых у Польшчы таварыстваў. Засвойванне добрых метадаў працы — гэта добрая рэч. Аднак, думаю, што акрамя шукання выпрацаваных ужо метадаў працы іншымі культурнымі ўстановамі, трэба неабходна шукаць сваіх уласных перспектываў развіцця культурнай і грамадскай дзейнасці.

Найважнейшай справай, аб якой павінны мы памятаць, з'яўляецца тое, што справа развіцця дзейнасці Таварыства — гэта справа ўсіх беларусаў, пражываючых у Польшчы. І таму заклік старшыні ГП Ул. Станкевіча павінен знайсці водгук усюды там, дзе пражывае беларус.

Ф. БЕРНІКОВІЧ

Партрэт селяніна.
П. Сергіевіч 1953 г.

Весткі з БССР

У газеце «Калгасная праўда» ад 25 верасня г. г. апублікаваны Зварот работнікаў сельскай гаспадаркі Пружанскага раёна Брэсцкай вобласці да ўсіх працаўнікоў вёскі з заклікам правесці месячнік пасадкі садоў, паркаў і сквераў у азнаменаванне 40-годдзя Беларускай ССР.

У Звароце, між іншым, чытаем:

«...працаўнікі нашага раёна вырашылі правесці з 1 кастрычніка па 1 лістапада гэтага года месячнік саду. За гэты час мы пасадзім 15.000 фруктовых дрэў у калгасных садах, 3.000 — на вучэбна-доследчых участках школ, таксама вакол сельскіх клубаў, бальніц, на сядзібах калгаснікаў, усяго 23.800 фруктовых саджанцаў. Новыя сады ў раёне будуць закладзены на плошчы 150 гектараў. Апрача таго, пасадзім 7.500 кустоў парэчак і агрэсту. Разаб'ем паркі і скверы ў цэнтрах населеных пунктаў, высадзім дэкаратыўныя дрэвы ўздоўж дарог. Усяго мы намецілі пасадзіць 4.170 дрэў розных парод, у тым ліку 200 клёнаў, 600 таполяў, 250 ясеняў і 350 бяроз...»

Як паведамляе «Звязда», ЦК КП Беларусі здобрыў ініцыятыву Пружанскага раёна і абавязаў Міністэрства сельскай гаспадаркі БССР, Міністэрства асветы БССР, партыйныя і савецкія ўстановы арганізаваць абмеркаванне Звароту ва ўсіх калгасах, саўгасах, РТС і МТС, школах і іншых навучальных установах, распрацаваць і ажыццявіць канкрэтныя мерапрыемствы па арганізацыі асенняй пасадкі грамадскіх садоў і ягаднікаў, разбіўку і закладку ў населеных пунктах паркаў і сквераў, а таксама азеляненне дарог.

* * *

Як паведамляе «Звязда», у спаборніцтве ў гонар XXI з'езду партыі і 40-годдзя БССР прамысловасць Беларускага саўнаргаса датэрмінова завяршыла план дзевяці месяцаў па выпуску валавой прадукцыі. Выканана заданне па вытворчасці пракату чыгуначнага ліста, трактараў, металарэзных станкоў, кавальска - прэсавых машын, будаўнічай цэглы, скуранога абутку, швейных машын, шарсцяных, ільняных і шаўковых тканін, мэблі і іншых вырабаў. Аб'ём прамысловай вытворчасці ў параўнанні з адпаведным перыядам мінулага года ўзрос на 10 працэнтаў.

* * *

Аддзел прававых навук Акадэміі навук БССР упершыню пераклаў на рускую мову поўны тэкст помніка старажытнабеларускага права першай палавіны XVI стагоддзя, так званага «Літоўскага статута».

Да нашага часу захаваліся толькі два рукапісы статута на беларускай мове. Адзін з іх цяпер ахоўваецца ў Ленінградзе, а другі — у Курніку (Пазнанскае ваяводства). Тэкст іх напісан беларускім скарапісам канца XVI — пачатку XVII стагоддзяў. Фотакопію так званага спісу Дзялынскага прыслалі ў Акадэмію навук БССР вучоныя Польшчы.

* * *

Па загаду Маскоўскага абласнога Савета дэпутатаў працоўных на фасадзе дома ў вёсцы Звягіна, дзе ў час вайны жыў Якуб Колас, устаноўлена мемарыяльная дошка. Высечаны на мармуры золатам тэкст на рускай і беларускай мовах гаворыць:

«У гэтым доме ў 1943—1945 г. г. жыў і працаваў класік беларускай літаратуры народны паэт БССР Якуб Колас (Міцкевіч Канстанцін Міхайлавіч)».

* * *

19 верасня Дзяржаўная акадэмічная харавая капела Беларускай ССР пад мастацкім кіраўніцтвам народнага артыста СССР Р. Шырмы выехала ў гастрольную паездку ў цэнтральныя вобласці РСФСР.

Канцэрты, прысвечаныя 40-годдзю БССР, адбудуцца ў Смаленску, Бранску, Калузе, Туле, Арле, Курску, Варонежы, Мічурынску, Тамбове, Саратаве, Уральску, Акцюбінску, Арэмбургу, Куйбышэве і іншых гарадах.

(рл)

У роднай вёсцы Грыбаўцы, Карповіч завярбоўвае для супрацоўніцтва Анну і Гаўрыла Навіцкіх, Юрыя Лакушука, Якуба і Аляксандру Ігнацюкоў, а таксама іх шасцідзесяцігадовую маці, якая хаця была ўжо вельмі старэнькай, аднак у многім дапамагла партызанам. Яе век і выгляд не выклікалі падазрэнняў у фашыстаў. Ішла з вёскі ў вёску, пераносячы весткі, а часамі і амуніцыю ў кошыку.

Паблізу, у Скрабляках, сувязнымі Карповіча былі: Васіль Казёл, Ігнат і Аляксандр Сухоцкія і Рыгор Налівайка. Памалу сетка сувязных ахапіла вёскі Страшава, Бароўнікі, Крушыняны, Гарадок, Валілы і іншыя.

Якія заданні атрымлівалі завербаваныя Карповічам сувязныя? Галоўнай іх задачай было збіраць звесткі аб рухах немцаў, збіраць зброю, амуніцыю і харчы, паведамляць партызан аб небяспецы.

У той час у лясах на ўсход ад Беластока арганізоўвалася штораз больш падобных партызанскіх груп. Некаторыя падтрымлівалі паміж сабой сувязь, іншыя пераходзілі ў Белавежскую пушчу. Былі гэта першыя пачаткі партызанскага руху на Беласточчыне.

Зімою 1942 года група гарадоцкіх камуністаў - партызан прыступіла да актыўных дзеянняў супроць акупантаў. З выбранага са снарада толю была зроблена міна, якую трэба было ўзрываць пры дапамозе шнурка і ўзрывальніка ад гранаты. Выпрабаванне міны адбылося на чыгунцы каля Страшава. Першы гітлераўскі транспарт скаціўся ў адхон. У ліпніцкім лесе былі абстраляны дзве машыны з войскам, наладжана некалькі спрытна прыдуманых засад на фашыстаў каля Чорнай Вёскі.

Акупанты не засталіся абыякавымі да першых баявых дзеянняў гэтай групы. Уздоўж чыгункі што некалькі сот метраў былі пабудаваны баявыя дзоты для ўзброенай аховы чыгуначнай лініі. Прымушалі таксама пільнаваць чыгунку і мясцовае насельніцтва. У Гарадок быў адкамандзіраваны спецыяльны атрад, званы «ягдкаманда», заданнем якога было весці інтэнсіўную барацьбу з партызанскім рухам. «Ягдкаманду» узначальваў афіцэр Марш. Амаль штодзень арганізоўваў ён паходы ў тэрыторыю, наладжваў засады, праводзіў рэвізіі і бязлітасна катаваў людзей у час следстваў.

Апрача гарнізона ў Гарадку, жандармерыя і «ягдкаманда» былі размешчаны ў Нетупе, Галынцы, Баброўніках, Крынках і ў многіх іншых мясцовасцях.

Беластоцкае гестапа не шкадавала грошай, каб вёскі, што знаходзіліся ў раёне дзейнасці партызанскіх груп, апутаць сваімі шпікамі і агентамі.

Усе пачынанні акупантаў не тармазілі развіцця партызанскага руху. Паасобныя групы дзейнічалі штораз больш актыўна. Спрытна арганізаваная Карповічам і іншымі падпольшчыкамі сетка сувязных забяспечвала групы харчамі і амуніцыяй, накіроўвала да іх людзей, якія былі вымушаны ўцякаць у лес.

На ўскраіне Гарадка стаяла хаціна Кастуся Карповіча. Ад пэўнага часу ўтрымліваў ён сувязь з хаваючыміся камуністамі з Гарадка. Яго здольнасць хуткай арыентацыі не раз дазваляла прадбачыць намеры акупантаў у мястэчку. Аднойчы нейкі шпік данёс немцам у Гарадку, што група партызанаў, якая складалася з мясцовых камуністаў, знаходзіцца ў Скрабляцкім лесе. «Ягдкаманда» рыхтавалася да аблавы. Кастусь Карповіч у апошні момант даведаўся аб тым, што рыхтуецца аблава на Скрабляцкі лес. Хутка накіраваўся да Дзмітра Карповіча, і ўдвух маланкай кінуліся ў Скрабляцкі лес. Цяжка змучаныя паспелі яны папярэдзіць партызанаў, якім удалося ўцячы ад аблавы.

Летам і восенню 1942 года ўзмацняюцца баявыя дзеянні партызанскіх груп у аколіцы. Некалькі груп уз'ядналася і ўтварыла адзін моцны атрад. Патрулі ўтрымлівалі пастаянную сувязь з сувязнымі. Абодвум Карповічам хацелася далучыцца да атрада, каб мець магчымасць непасрэдна ваяваць з ворагам. Аднак камандаванне атрада загадала ім як даўжэй застацца ў легальнай сітуацыі, праводзіць разведачную работу і дапамагаць партызанам.

У той час Дзімітр Карповіч працаваў у лесе. Гэта значна аблягчала яму кантакт з партызанамі. Бяспечней мог даставаць усякія матэрыялы. Ні ў каго не выклікаючы спецыяльных падазрэнняў, мог хадзіць па лесе, наведваць сувязных, сустракацца з партызанскімі патрулямі.

Аднойчы да Дзімітра Карповіча прыбыў для сувязі Уладзімір Карпюк з партызанскага атрада. Абмяняўшыся звесткамі, Карпюк перадаў Карповічу загад, каб у што б там ні стала, дабіўся пасады гаёвага на раён Скрабляцкага лесу.

(Праціяг на стар 6)

За два гады ў Дуброве

Два гады таму назад я пабываў некалькі дзён у Дуброве. У выніку гэтай пабыўкі напісаў вялікі артыкул пад загалоўкам «Польшча Б». Два гады — перыяд не вялікі, прайшоў, як з вадою, ізноў прыйшло мне на думку паехаць у Дуброву, паглядзець, што там змянілася.

У Дуброве не было бальніцы, адзіны медпункт знаходзіўся ў цеснай апушчанай хаце. Хутка будзе закончана пабудова вялікага будынка, у якім будзе змяшчацца пункт аховы здароўя, шпіталь на 70 ложак і памяшканні для лекараў, якіх цяпер у Дуброве двое, а ў наступным годзе будзе шэсць.

Расце і будынак аптэкі, на якую дагэтуль у Дуброве не было памяшкання.

Крамы ў Дуброве цесныя, брудныя клеткі. У пачатку 1959 г. будзе аддадзены ў карыстанне насельніцтву вясковы універмаг, у які будуць перанесены і крамы. Будуецца таксама павільён «Дома Кніжкі». Ужо некалькі месяцаў адкрыт лячэбны пункт жывёлы, забяспечаны навейшымі прыладамі і абсталяваннямі.

А як маецца справа жыллёвага будаўніцтва?

Жыллёвае будаўніцтва таксама развіваецца. У двух новых будынках жывуць ужо людзі. Будуецца і трэці будынак.

Незалежна ад таго ў Дуброве развіваецца індывідуальнае будаўніцтва. У гэтым годзе выдан дазвол на пабудову 100 індывідуальных дамоў, з таго 30 ужо будуецца. Вялікай перашкодай, якая ўтрымоўвае тэмп індывідуальнага будаўніцтва з'яўляецца недахоп будаўнічых матэрыялаў. Каб ліквідаваць гэтую перашкоду у 1959 г., у Новай Вёсцы распачне працу новая цагельня, якая будзе прадукаваць па 9 мільёнаў штук цэглы ў год.

Разам з развіццём будаўніцтва і ажыўленнем жыцця ўзрастае і лік насельніцтва.

У 1956 г. у Дуброве налічвалася 700 асоб, а зараз тут налічваецца звыш 1.000 асоб.

Апрацоўваюцца таксама праекты іншых пабудоў.

Першым будзе рэалізаваны праект пабудовы новай вялікай малачарні. У плане пабудоў прадугледжана пабудова фабрыкі перавыбару гароднiны і фруктаў і іншых невялікіх прамысловых прадпрыемстваў.

Так змянілася Дуброва на працягу двух год.

І хоць шмат чаго яшчэ трэба тут зрабіць, аднак нельга ўжо назваць Дуброву «Польшчай Б».

Тэкст і фота — А. АМІЛЬЯНОВІЧ

Новае аблічча Дубровы.

Вясковыя справы

Крыўда не толькі ўдавы

У 25 нумары «Нівы», у артыкуле пад загалоўкам «Цень шэрай мінуўшчыны» пісаў я аб крыўдзе некаторых сялян грамады Грабарка Сямяціцкага павета, зробленай ім у час камасацыі зямлі.

Некалькі дзён таму назад, будучы тут я пацікавіўся, як уладжана гэтая справа.

— Ніяк не ўладжана, — з горыччу адказаў мне адзін з сялян. — Камасацыя яшчэ дагэтуль не закончана, шмат гаспадароў не ведаюць, дзе цяпер знаходзяцца ўчасткі іх зямлі, колькі яе ёсць!

— Ну, а як на гэта глядзіць Аддзел сельскагаспадарчых абсталяванняў Прэзідыума ПРН у Сямяцічах? — спытаў я.

— Ужо мы там мо' дзесяць раз былі са сваёй крыўдай. Але ці яна там каго абыходзіць?

— Прыязджаў жа некалькі раз кіраўнік аддзела ў вёску,—іранічна зрабіў заўвагу другі.

— Ага, прыязджаў, але ці пагаварыў ён з намі? — адказаў першы. — Да Камінскага толькі заехаў, пагасцяваў, ды ад'ехаў.

— Не стоіць і гаварыць пра гэта! — абыякава махнуўшы рукой, прагаварыў адзін з мужчын. — Куды ж мы ўжо не пісалі!

— Так гэта ўжо ёсць, — зрабіў заўвагу іншы, — як свет светам стаіць, то хто шмаруе, той і едзе. Так было і так будзе.

Нічога дзіўнага, што пасля камасацыі ў Камінскага аказалася найбольш зямлі і ніядрэннай. У яго цяпер мо' гектараў 50 яе будзе, таму і гасцей мае чым прымаць.

Калі я зайшоў да ўдавы Марыі Салавінскай у Аксюцічах, якая таксама была пакрыўджана ў час камасацыі, яна вельмі здзівілася.

— У нас, бачыце, — растлумачыла ўдава, — хто толькі прыедзе, дык ідзе да Камінскага, а я... чым жа я вас пачастую?

— А я і не прыехаў на пачастунак, — кажу я ўсхваляванай удаве. — Мне вось трэба праўду ведаць аб камасацыі, якая тут праводзілася.

— Чужы тут чалавек праводзіў гэтую камасацыю, — адказала ўдава. — Пайшла я аднойчы да яго, думаю, папрашу, мо' дасць зямлю ў адным кавалку, недзе бліжэй пры вёсцы. У мяне ж бачыце, каня няма, а 9-гектаравая гаспадарка аж у 25-ці палосках.

— Добра, паглядзім, — адказаў мне мярнічы Дражджэвіч.

Пасля я даведалася, што мярнічы надзяліў мне зямлю ў некалькі кавалках і што гэтых кавалкаў будзе ўсяго мо' каля 5 гектараў, а рэшту некаму другому прыдзяліў.

Я да яго з плачам, кажу: «Паночку, што ж вы зрабілі?»

А ён кажа: «Ты ж сама гаварыла, што табе цяжка гаспадарку абрабляць, а цяпер плачаш, што зямлі мала».

Я давай яго далей прасіць, вы ж, кажу, абяцалі, што надзеліце мне ў адным кавалку, а далі ў некалькіх, якая ж гэта камасацыя!

Мярнічы адказаў мне тады:

— Якая ты нявопытная кабета, ці ж ты не ведаеш аб тым, што цяпер хто шмаруе, той едзе, а ты вось з плачам прыходзіш. Слёзы твае мне не патрэбны.

Нарабіў ён тут балагану, нарабіў людзям крыўды, ды і хвастом накрыўся. Шукай цяпер ветра ў полі, — закончыла ўдава.

Вось так выглядае справа камасацыі ў гэтых вёсках.

Ніяк не магу зразумець, чаму працаўнікі аддзела Сельскагаспадарчага абсталявання Прэзідыума ПРН у Сямяцічах так абыякава глядзяць на гэтую справу. Іх жа абавязкам уладзіць яе.

На маю думку, няма тут іншай рады, як пакліканне адпаведную камісію, якая ў хуткім тэрміне даследавала б справу, зрабіла б папраўкі і ў канцы канцоў сапраўды закончыла камасацыю, а віноўных у працягненні гэтай балючай справы прыцягнула да адказнасці.

Другая справа — гэта паводзіны ў працы і адносіны да людзей мярнічага М. Дражджэвіча. Вось гэтай справай абавязкова павінен зацікавіцца Аддзел сельскагаспадарчага абсталявання Прэзідыума ВРН у Беластоку.

В. БАРШЧЭЎСКІ

Трасцянка мае чым ганарыцца

На тэрыторыі Грамадскай рады ў Трасцянцы (Гайнаўскі павет) існуюць тры пажарныя каманды. Таму ўжо даўно ўзнікла патрэба пабудаваць узорную рэмізу ў Трасцянцы. Гэтая справа стала рэальнай толькі ў 1958 годзе.

Павятовая камендатура пажарніцкіх каманд у Гайнаўцы прызнала на пабудову рэмізы 10 тыс. зл. Грамадская рада ў Трасцянцы за мінулы год прызначыла каля 15 тыс. зл. на гэта і ў бягучым годзе таксама выгаспадарые каля 28 тыс. зл.

Да гэтага часу закуплена і ўжо звезена шмат будаўнічых матэрыялаў. Будова новай пажарнай рэмізы пачнецца на днях. Трэба спадзявацца, што ў наступным — 1959 годзе яна будзе поўнасцю закончана.

ГРН ў Трасцянцы славіцца сваімі рэальнымі і канкрэтнымі пачыннямі. У мінулым годзе здабыла першае месца ў павеце ў выкананні дарожных грамадскіх работ. Сіламі жыхароў аколіцы пабудавана 1.700 метраў новых дарог агульнай вартасцю 700 тыс. зл.

У вядзенні меліярацыі сіламі грамадскасці таксама заняла першае месца. За гэты час выкапана 5 кіламетраў меліярацыйных равоў.

Кепска, што Павятовая рада ў Гайнаўцы не аказвае фінансавай дапамогі для ГРН у Трасцянцы ў вядзенні меліярацыйных работ. Відаць, прытрымліваецца вясковай прымаўкі «Цягне конь, кладзі на воз больш».

З шасці мільёнаў злотых, прызнаных Гайнаўшчыне, хіба можна было б «вырэзаць» пэўную суму грошай на дапамогу ў меліярацыйных работах для Грамадскай рады ў Трасцянцы.

(ся)

Ці ведаеш беларускую літаратуру?

МАКСІМ БАГДАНОВІЧ
(1891 — 1917)

ПЕСНЯРУ

Ведай, брат малады, што ў грудзях у людзей
Сэрцы цвёрдыя, быццам з камення.
Разаб'ецца аб іх слабы верш заўсягды.
Не збудзіўшы святога сумлення.

Трэба з сталі каваць, гартаваць гібкі верш.
Абрабіць яго трэба з цярпеннем.
Як ударыш ты ім, — ён, як звон, зазвініць.
Брызнуць іскры з халодных каменняў.

* * *

Народ, Беларускі Народ!
Ты — цёмны, сляпы, быццам крот.
Табою ўсягды пагарджалі,
Цябе не пушчалі з ярма
І душу тваю абакралі, —
У ёй нават мовы няма.
Збудзіўшысь ад грознай бяды,
Увесь поўны смяротнай жуды,
Ты крыкнуць не вольны: «Ратуйце!»
І мусіш ты «Дзякуй» крычаць
Пачуйце жа гэта, пачуйце,
Хто ўмее з вас сэрцам чуваць!
Шчасце ж гляне і ў даль пранясецца,
І магу я аб ім толькі сніць...
Дык няхай жа, няхай сабе рвецца
Мне жыццё, як сагніўшая ніць.

З песняў беларускага мужыка

Гнусь, працую, пакуль не парвецца
Мне жыццё, як сагніўшая ніць;
А каб ведаў, што столькі пральецца
Майго поту, не стаў бы і жыць.

Адтаптаў сотні вёрст пехатом я
Будаваў я дарогі, масты;
Ліўся пот мой, як рэзаў на ком'я
Плугам глебы сухія пласты.

Працаваў над пяском, над дрыгвою
І не мала там выцерпеў мук,
І не прыдзецца мне пад зямлёю
Гэтых чорных саромецца рук.

А канаць ужо час: пот і слёзы
Мне жыццё, нібы мышы, грызуць,
Гора гне, як мяцеліца лозы,
Цэлы век не дае мне дыхнуць.

Слуцкія ткачыхі

Ад родных ніў, ад роднай хаты
У панскі двор дзеля красы
Яны, бяздольныя, узяты
Ткаць залатыя паясы.
І цягам доўгія часіны,
Дзявочыя забыўшы сны,
Свае шырокія тканіны
На лад персідскі ткуць яны.
А за сцяной смяецца поле,
Зірае неба з-за акна, —
І думкі мкнуцца мімаволі
Туды, дзе расцвіла вясна;
Дзе блішча збожжа ў яснай далі,
Сінеюць міла васількі,
Халодным срэбрам зззяюць хвалі
Між гор ліючайся ракі;
Цямнее край зубчаты бора...
І тчэ, забыўшыся, рука,

Беларуская бібліятэка ў Варшаве

Яшчэ ў маі 1956 года на арганізаваным з'ездзе Варшаўскага Аддзела БГ-КТ прысутная моладзь і беларускае насельніцтва Варшавы, абмяркоўваючы перспектывы дзейнасці аддзела, высоўвалі як адну з задач арганізацыю бібліятэкі.

Варшаўскі Аддзел ад пачатку сваёй дзейнасці пачаў збіраць кніжкі. Была гэта нялёгкая справа, беларускіх кніжак не можна было атрымаць у варшаўскіх кнігарнях, а таксама не хапала сродкаў.

Вялікую дапамогу ў камплектаванні кніжнага фонду нашай бібліятэкі аказала нам Беларускае Таварыства культурнай сувязі з заграніцай у Мінску, якое на працягу апошніх двух год прыслала ў нашу бібліятэку даволі значную колькасць кніжак і часопісаў. Агулам наша бібліятэка атрымала з БелОКС-а больш 70 прац. кніжак і часопісаў.

Таксама ад Таварыства Польска - савецкай дружбы атрымалі пэўную колькасць кніжак. Хаця не многа, аднак гэта ўзбагаціла нашу бібліятэку.

Многія сябры ахвяравалі нашай бібліятэцы кнігі. Гэта былі зацікаўленыя асобы, якія разумеюць патрэбу існавання і пашырэння яе.

Вось такім чынам сабралася пэўная колькасць кніжак, і гэта нас вельмі цешыла. Спачатку былі цяжкасці, не хапала адпаведных шаф, кнігі былі змагазінаваны ў шафе, і гэта ў вялікай ступені ўскладняла сістэматычную працу ў бібліятэцы. Замала часу прысвячалася справе бібліятэкі, бо бібліятэкай займаўся сакратар, у якога было многа іншай працы ў Таварыстве.

Акрамя кніжак, у нашай бібліятэцы знаходзіцца 20 беларускіх рэспубліканскіх газет і часопісаў (грамадска-палітычных, навуковых, літаратурных і іншых), а таксама часопісы — органы нацыянальных меншасцей, якія выдаюцца ў Польшчы.

Гадавікі некаторых часопісаў маем скамплектаваныя ўжо ад 55 года, напрыклад, «Камуніст Беларусі» і «Весці А. Н.». За 56 г. маем камплекты «Полымя», «Маладосці», «Беларусі», «Работніцы і сялянкі», «Вожыка», «Бярозкі», «Нівы», «Нашага слова», «Рускага голаса» і інш.

У сучасны момант у бібліятэцы БГ-КТ у Варшаве знаходзіцца агулам 1247 кніжак, якія раздзяляюцца па тэматыцы наступным чынам:

1) Мастацкая літаратура 554 экз.

2) Дзіцячая літаратура 116 экз.

3) Музычная літаратура 261 экз.

4) Навуковая літаратура 316 экз.

Адначасова з ростам кніжнага фонду ўзрастае колькасць чытачоў, якіх на дзень 31.VII.58 г. было 68 чалавек. Большую частку з іх складаюць студэнты варшаўскіх вышэйшых навучальных устаноў.

Найбольшай папулярнасцю карыстаюцца кнігі класікаў беларускай літаратуры — Я. Купалы, Я. Коласа, М. Багдановіча і іншых, а таксама творы сучасных беларускіх пісьменнікаў, як М. Танка, П. Броўкі, К. Крапівы і іншых.

Цікавай літаратурай не толькі для моладзі, але і для старэйшых з'яўляецца народная творчасць: беларускія народныя казкі, беларускія народныя песні і прыказкі.

Вялікім зацікаўленнем карыстаецца навуковая літаратура: «Нарысы па гісторыі беларускай літаратуры», «Беларуская літаратура» Дабрыніна, «Язык белорусского народа» Карскага і іншыя.

У будучым студэнты беларускай філалогіі будуць пісаць дыпломныя працы, трэба іх забяспечыць навуковымі матэрыяламі і неабходнай літаратурай, якімі яны маглі б карыстацца.

Такіх кніг у варшаўскіх дзяржаўных бібліятэках даволі мала, таму гэтым павінна заняцца бібліятэка БГ-КТ, пастаянна пашыраючы колькасць кніжак рознага зместу.

Нам неабходна захаваць спецыяльны характар бібліятэкі. У нашай бібліятэцы трэба скамплектаваць такія матэрыялы, якія нельга дастаць у кожнай варшаўскай дзяржаўнай бібліятэцы, але яны павінны датычыць у асноўным беларускай праблематыкі напрыклад: гісторыі беларускага народа, геаграфія і эканоміка Беларусі, беларускае мастацтва і музыка і г. д. (не толькі на беларускай мове).

Наша бібліятэка аднак не можа згуртаваць такой колькасці кніг, якая цікавіць нашых чытачоў, а некаторыя з іх напэўна можна знайсці ў варшаўскіх бібліятэках. У сувязі з тым ўжо ў хуткім часе наша бібліятэка пачне арганізаваць бібліяграфічны аддзел у якім кожны зацікаўлены навуковай працай можа хутка знайсці адпаведныя матэрыялы, якія знаходзяцца ў іншых бібліятэках.

НІНА ГАЙЛЕВІЧ
Загадчыца бібліятэкі
БГ-КТ у Варшаве.

Будзе новы клуб

Па ініцыятыве членаў Саюза сялянскай моладзі моладзь Краснага сяла (Бельскі павет) пастанавіла пабудаваць у сваёй вёсцы клуб. У гэтай мэце сабралі яны ўжо 8.000 зл.

Старшыня гуртка ССМ Павел Валосін на вясковым сходзе высунуў прапанову: «Кожны гаспадар дапамагае моладзі будаваць клуб і ўкладае 100 зл». Прапанову гэту падтрымалі ўсе жыхары Краснага сяла. Цяпер ідзе падрыхтоўка да будовы фундамента.

Трэба падкрэсліць таксама яшчэ адну вельмі каштоўную прапанову членаў ССМ, якая знайшла падтрымку сярод усёй моладзі і старэйшых Краснага сяла.

Члены ССМ пастанавілі арганізаваць вячэрнюю школу, у якой моладзь і старэйшыя атрымаюць 7-класную адукацыю. А такіх, якія не маюць закончаных 7 класаў, у Красным сяле ёсць шмат.

М. Х.

Песенны беларускі фальклор Беласточчыны

Маці сына ажаніла

Маці сына ажаніла
І нявесткі не злюбіла.
Выправіла коні пасці,
Кужаль прасці.

Прадзе кужаль цянюсенька.
Песню пяе галасненька.
Чуе тое яе міленькі
У святліцы на белым ложы.

— Хто то песню пяе?
Ці дзеванька, ці ўдованька,
Ці то мая мілюсенька?
— Ні дзеванька, ні ўдованька,
Гэта твая мілюсенька.

— Служкі мае наймілейшы,
Закладайце коні вроны,
Я паеду да мілае.

Едуць мілю і другую, —
Перабег зайчык дарожку...
Сталі кола ламаціся
І пастронкі ўрываціся...

* * *

Маці чэсці гатовіла,
Паставіла маці сыну
Мёду, віна тры шкляніцы.
А нявестцы чамярыцы.

— Пажджы мілы, не пі свайго.
Вып'ем маё, тады тваё.
Як яны напіліся,
То абое схіліліся...

Пахавала маці сына
У касцелі пад алтарам,
А нявестку пад цвінтарам.

Пасадзіла на сыну явар,
На нявестцы белу ліпу.
Явар сцену прабівае
Да ліпанькі дастаўае.

Вяршок з вяршком стыкаецца,
Лісток з лістком зліпаецца,
Сэрца з сэрцам кахаецца.

Прышла маці да касцёла —
Белы ручкі заламала,
Чорны вочы заплакала.

Дзеткі ж мае, міленькія,
Хоць я вас патруціла,
Такі вас не разлучыла.

Запісана Верай Ляўчук
у вёсцы Страшава
ад Настасі Верабей (74 г.)

Заміж персідскага узора,
Цвяток радзімы васілька.

Хрэсьбіны Лясуна

Бор шумеў, навяваў зводны сон,
А у ім ціхі гул раздаваўся, —
Гэта ў небе лясун калыхаўся
На вяршынах вялізных сасон.
Яму месяц маркотны свяціў,
Падымалі крыжы ў неба елі. —
І у сіняй нябеснай купелі
Душу дзікую ён ахрысціў.

Рамапс

Зорка Венера ўзышла над зямлёю,
Светлыя згадкі з сабой прывяла...
Помніш, калі я спаткаўся з табою,
Зорка Венера ўзышла.
З гэтай пары я пачаў углядацца
У неба начное і зорку шукаў.
Ціхім каханнем к табе разгарацца
З гэтай пары я пачаў.
Але расстацца нам час наступае;
Пэўна, ўжо доля такая у нас.
Моцна кахаў я цябе, дарагая,
Але расстацца нам час.
Буду ў далёкім краю я нудзіцца,
У сэрцы любоў затаіўшы сваю;
Кожную ночку на зорку дзівіцца
Буду ў далёкім краю.
Глянь іншы раз на яе, — у расстанні
Там з ёй зліем мы пагляды свае...
Каб хоць на міг уваскрэсла каханне,
Глянь іншы раз на яе...

Пагоня

Толькі ў сэрцы трывожным пачую
За краіну радзімую жах, —
Успомню Вострую Браму святую
І ваякаў на грозных канях.

У белай пене праносяцца коні, —
Рвуцца, мкнуцца і цяжка хрыпяць...
Старадаўняй Літоўскай Пагоні
Не разбіць, не спыніць, не стрымаць.

У бязмерную даль вы ляціце,
А за вамі, прад вамі — гады.
Вы за кім у пагоню спяшыце?
Дзе шляхі вашы йдуць і куды?

Мо' яны, Беларусь, панясліся
За тваімі дзяцьмі ўздагон,
Што забылі цябе, адракліся,
Прадалі і аддалі ў палон?

Бійце ў сэрцы іх — бійце мячамі,
Не давайце чужынцамі быць!
Хай пачуюць, як сэрца начамі
Аб радзімай старонцы баліць...

Маці родная, Маці - Краіна!
Не усцішыцца гэтакі боль...
Ты прабач, Ты прымі свайго сына,
За Цябе яму ўмерці дазволь!..

Усё лятуць і лятуць тыя коні,
Срэбнай збруяй далёка грымяць...
Старадаўняй Літоўскай Пагоні
Не разбіць, не спыніць, не стрымаць.

У ІМЯ БУДУЧЫНІ

(Працяг са стар. 1)

Ніколі не забуду тое, што мне давялося бачыць у сакавіку 1934 года ў вёсцы Какошчыцы Слонімскага павета, дзе я хаваўся ад праследавання паліцыі. У той час там дзейнічаў карны атрад. Паліцыя арыштавала мужчын і жанчын. Загналі і.. у будынак школы і да страты прытомнасці збілі гумовымі палкамі. Карнікі асабліва здзекаваліся з моладзі. Дзяўчат падвешвалі за косы да столі, трымалі ў такім становішчы па некалькі гадзін, білі іх, патрабуючы, каб выдалі камуністаў і камсамольцаў.

Аднак ні катаванні, ні пацыфікацыі не маглі прымусіць лясных рабочых выйсці на працу. Беластоцкія тэкстыльшчыкі баставалі больш за 3 месяцы, лясныя рабочыя — 4 месяцы. Абедзве стачкі закончыліся перамогай рабочых. Патрабаванні бастуючых былі задаволены. У гэтых стачках тэкстыльшчыкі і лясныя рабочыя праявілі выключную стойкасць, класавую свядомасць і братэрскую салідарнасць.

Сялянскія рэвалюцыйныя выступленні ў Заходняй Беларусі таксама мелі шырокі і баявы характар. Часта яны былі накіраваны супраць цяжкіх падаткаў і дарожнай павіннасці («шарваркаў»), праходзілі пад лозунгам Кампартыі і камсамола: «Ніводнага гроша падаткаў фашысцкаму ўраду — ураду голаду, вайны і тэрору!» Пры гэтым шмат у якіх выпадках справа даходзіла да крывавых сутычак паміж сялянамі і паліцыяй.

Улетку 1932 года, напрыклад, у вёсцы Кавалі Гродзенскага павета з'явіліся паліцэйскія «секвестратары» забіраць маёмасць у сялян за нявыплату падаткаў. У той дзень, калі прыехалі паліцэйскія, у вёсцы былі толькі дзяды, жанчыны і малыя дзеці, астатнія ўсе працавалі ў полі на ўборцы ўраджаю. Калі паліцэйскія пачалі выносіць з хат усё, што мела якую-небудзь каштоўнасць, і грузіць на падводы, піянеры (у нас былі і піянерскія падпольныя арганізацыі), каб склікаць людзей, пачалі крычаць: «Пажар!». Некалькі з іх конна памчалі ў поле. Сяляне прыбеглі ў вёску, каменнямі і каламі прагналі паліцэйскіх, адабраўшы ў іх нарабаваную маёмасць.

Увосень 1933 года гэтакая ж сутычка была ў вёсцы Слойя, а ў 1934 годзе і ў маёй роднай вёсцы Гаркавічы, Сакалкаўскага павета. У Слойі шмат якім паліцэйскім каменнямі паразбівалі галовы, секвестратару пераламалі ногі. Пасля гэтага ў вёску прыехала карная экспедыцыя і арыштавала 60 чалавек моладзі. Некалькі сутак па-зверску катавалі іх, патрабуючы, каб выдалі камуністаў і камсамольцаў, але дарэмна: моладзь мужна цярпела катаванні і маўчала. Тады супраць іх сфабрыкавалі судовы працэс. 28 чалавек было прыгаворана да турэмнага зняволення на тэрміны ад 3 да 15 гадоў. Аднак прымусіць сялян плаціць падаткі фашыстам не ўдалося.

Прыклад вёскі Слойя адразу ж стаў вядомы ва ўсёй Заходняй Беларусі. Ён натхняў сялян іншых вёсак на барацьбу супраць падатковага прыгнёту.

Упартую барацьбу пад лозунгам камуністаў: «Далоў камасацыю!» (хутарызацыю) вялі сяляне супраць захопу кулакамі і асаднікамі сялянскіх земляў.

У 1932 годзе ў Гродзенскім павеце «камасацыя» пачалася з вёскі Баранава. Гэта была вялікая вёска з моцна развітым рэвалюцыйным рухам. Сяляне выступілі супраць камасацыі. Мясцовым уладам вельмі важна было зламаць супраціўленне гэтай вёскі. Тады, як яны разлічвалі ў другіх вёсках справа пайшла б прасцей. На працягу некалькіх месяцаў паліцыя і каморнікі беспаспяхова спрабавалі дабіцца сваёй мэты ў гэтай вёсцы. Тое, што рабілі за дзень каморнікі пад аховай паліцыі, на наступную раніцу ўсё было зраўнавана з зямлёй: пагранічныя слупы і калы павырваны, межы пераараны. Тады паліцыя забараніла сялянам араць і апрацоўваць зямлю на сваіх палосках, а на вылучаныя ім уладай хутарскія ўчасткі самі яны не пайшлі. Зямля асталася незасеянай, а сяляне без хлеба. На дапамогу сялянам прыйшлі камуністы і камсамольцы. Яны па ўсіх вёсках Гродзенскага павета збіралі хлеб і дастаўлялі яго сялянам вёскі Баранава.

(Працяг будзе)

Гэта цікава

Невялікі батарэйны пыласос, які бачым на здымку, вельмі спатрэбіўся б кожнаму з нас. Гэтыя экспанаты былі пакуль што толькі на Міжнародным Кірмашы прадметаў хатняга ўжывання ў Калоніі (ГФР).

Фота — ЦАФ.

Вучыся ўмеру добрым манерам

Хлеб, соль і вада

Хлеб і булку патрэбна нарэзваць невялікімі лустачкамі. Ядуць хлеб і булку, ламаючы кавалачкі ад узятага з хлебніцы вялікага кавалка. Вялікія піражкі і булачкі таксама разразаюць. Хлеб і булку звычайна бяруць рукамі і кладуць на талерачку, якая стаіць злева ад талеркі з супам або закускай. Рукамі бяруць і піражкі, пячэнне, цукеркі, фрукты, калі няма спецыяльных шчыпцоў - кусачыкаў.

З агульных блюдаў браць ежу сваёй лыжкай або відэльцам не рэкамендуецца — гэта не гігіенічна і непрыемна для акружаючых. Для гэтага на стале павінны быць спецыяльныя прыборы. Соль і гарчыцу бяруць спецыяльнымі лыжачкамі, а пры іх адсутнасці — кончыкам чыстага нажа, але ні ў якім разе не адваротным канцом відэльца або лыжкі.

За сталом прынята карыстацца сурвэткай. Ёю выціраюць рот, прыкладваюць да губ, быццам прасушваючы іх, а таксама выціраюць рукі. Пасля яды сурвэтку кладуць на стале побач з талеркай. Папяровай сурвэткай, якая ўсё больш і больш уваходзіць у наш быт, карыстаюцца толькі адзін раз. Пасля карыстання яе пакідаюць на сваёй талерцы..

Пасля яды неабходна зубачысткай дастаць рэшткі ежы з зубоў (робяць гэта, вядома, ужо не за сталом). Нельга для гэтага карыстацца металічнымі прадметамі — іголкамі, шпількамі. Услед за гэтым рот варта прапаласкаць цёплай вадой.

Каліноўшчыкі

(Працяг са стар. 3)

Калі б гэты намер удалося ажыццявіць, у значнай меры змянілася б сітуацыя партызан.

Карповіч, як лясны работнік, даволі добра ведаў справы, звязаныя з працай гаёвага і вырашыў адпаведна выкарыстаць гэта. Пасля сустрэчы з Карпюком вярнуўся ён дамоў, узяў літр самагонкі, закуску, крыху марак і рушыў да ляснічага ў Скрабляках. Калі выпітая самагонка добра зашумела ў галаве ляснічага, Карповіч нясмела выявіў намер свайго візіту. Цвярдзіў, што як стары лясны рабочы, умее класіфікаваць драўніну, рабіць вырубкі, ладзіць школкі і што з абавязкамі гаёвага, напэўна, дасць рады. Ляснічы згадзіўся.

У надлеснага справа таксама пайшла гладзенька. Гарэлка і хабар зрабілі сваё. Такім чынам, Карповіч здабыў новыя магчымасці для падпольнай дзейнасці. У Скрабляцкі лес накіраваў адну партызанскую групу. Карыстаючыся свабодамі новай працы, не апасаючыся ніякіх падазрэнняў, сістэматычна кантактаваўся з партызанамі, заўсёды ў свой час папярэджваў іх аб пагражаючай ім небяспецы.

Ад партызан Карповіч атрымаў указанне падтрымліваць добрае сужыццё з немцамі. Пры гарэлцы можна было многае даведацца ад іх. Камендантам жандармерыі ў Гарадку быў Ратэрмунд. Любіў ён добра паесці і добра папіць. Карповіч «сардэчна» зжыўся з ім і з яго намеснікам, жандарам Матэрнам.

У канцы лета 1943 года партызанскія групы ў раёне Гарадка пачалі рыхтавацца да маршаў на Палессе і ў Белавежскую пушчу, каб там аб'яднацца з большымі і лепш арганізаванымі партызанскімі атрадамі.

Партызанская група, якая знаходзілася ў Скрабляцкім лесе, пры сустрэчы з Карповічам паведаміла яму, што адыходзіць на Палессе. Карповіч таксама хацеў ісці з імі ў далёкі свет. Аднак партызаны папрасілі, каб застаўся на месцы і далей вёў сваю падпольную работу. Яму трэба было падрыхтаваць базу для дзейнасці будучых партызанскіх атрадаў.

Камандзір групы абмяркоўваў з Карповічам спосабы сувязі ў будучым. Паведаміў яму, што калі хто з партызан вернецца ў гэтую старонку, дык на склепе каля Грыбаўцоў будзе ўваткнута ў зямлю галіна са жменяй прычэпленай травы. Заўважыўшы гэта, павінен прыйсці пад умоўленае дрэва, дзе знойдзе картку. У ёй будзе напісана, дзе і каго трэба шукаць.

Ужо партызаны збіраліся рушыць, калі Карповіч папрасіў яшчэ паслухаць яго. Расказаў, што немцы яго як гаёвага часта пытаюць, ці не сустракае ў лесе партызан. Дагэтуль, наколькі мог, ашукваў іх, але, урэшце, можа ім гэта пакажацца падазроным. З увагі на тое, што партызаны з гэтага раёна адыходзяць, Карповіч запрапанаваў, каб заўтра на сляды іх стаянкі навесці немцаў. Дзякуючы гэтаму, здабудзе ў іх большы давер.

Партызанская група па дарозе на Палессе сустрэла групу партызан з атрада імя Матросава, якой камандаваў лейтэнант Скарынін. Ад гэтай групы гарадоцкія партызаны даведаліся, што патруль Скарыніна ўваходзіць ў склад партызанскага атрада імя Матросава і што гэты атрад з'яўляецца часткай партызанскай брыгады імя Кастуся Каліноўскага. Падпарадкавана яна так званаму беластоцкаму партызанскаму злучэнню пад камандаваннем генерал - маёра Касценкі— псеўданім «Капуста». Лейтэнант Скарынін расказаў, што па загаду камандавання гэтай жа брыгады накіроўваецца ў беластоцкія лясы, дзе са сваім патрулём павінен выканаць рад важных заданняў. Беластоцкія партызаны паведамілі лейтэнанту Скарыніну аб сітуацыі ў раёне Гарадка, былі пададзены трасы маршрутаў, бяспечныя лясныя раёны; паведамілі, дзе і з кім можна навязаць сувязь. Перадалі адрас і спосабы навязання сувязі з Дзімітрам Карповічам. Абедзве групы, абмяняўшыся інфармацыямі, развіталіся, разыходзячыся ў працілеглых напрамках. Скарынін са сваёй групай накіраваўся на Беласток, а група гарадоцкіх партызан — на Палессе.

Мінула ўжо некалькі дзён, як адышлі гарадоцкія партызаны. Карповіч, як звычайна, раніцаю на веласіпедзе рушыў у лес... Штодзень паглядваў з тугою на склеп, чакаючы адпаведнага знаку. У тую раніцу глянуў на склеп і... сэрца закалацілася. Стаяла там вялікая веха з галіны і жмені травы. Націснуў мацней на педалі і паімчаўся пад знаёмае дрэва. Пад мохам ляжала картачка, у якой было ўсяго некалькі слоў: пададзена дата і гадзіна, а таксама месца сустрэчы.

Увесь дзень не клеілася работа ў Карповіча. З нецярплівасцю чакаў вечара, гэтага спаткання, новых вестак і заданняў. Толькі пачало змяркацца, а ўжо Карповіч быў на ўмоўленай палянцы. Ля дрэва чакаў незнаёмы партызан. Паціснулі рукі. Партызан пайшоў наперад, Карповіч за ім. Непадалёку ад месца сустрэчы, на малой палянцы, пасярод кустоў, ляжалі і сядзелі на траве партызаны — каля 20 чалавек.

Скарынін сардэчна вітаў Карповіча, перадаў прывітанні ад групы гарадоцкіх партызан і пачаў дэталёва распытваць пра сітуацыю ў аколіцы. Карповіч паведаміў пра сувязных, пра немцаў і інш.

(Працяг будзе)

300 зл. і матацыкл

Кастрычнік — гэта месяц інтэнсіўнай прапаганды ашчаджання ў ПКО. З гэтай мэтай, між іншым, ПКО будзе прэміраваць узносы, уплачаныя ў кастрычніку (не меншыя як 300 зл) і захаваныя на ашчаднай кніжцы да канца гэтага года.

Кожныя 300 зл., уплачаныя на кніжку ПКО і не забраныя назад да канца года, даюць мажлівасць вылясаваць узнагароду, між іншым, веласіпеды, матацыклы, выезд на адпачынак заграніцу, і ў краі.

Калі хто ўплаціць больш, напрыклад 900 зл. на кніжку ПКО, будзе мець 3 лёсы і можа вылясаваць нават 3 узнагароды. (вл)

З жыцця БГ-КТ

3 кастрычніка (у пятніцу) адбылося пасяджэнне Прэзідыума ГП БГ-КТ у Беластоку.

* * *

3 кастрычніка (у пятніцу) па ініцыятыве Праўлення Гарадскога Аддзела БГ-КТ у Беластоку адбылася ў будынку ТПП-Р нарада беларускай моладзі горада.

* * *

Бібліятэка гарадскога Аддзела БГ-КТ у Беластоку налічвае ўжо каля 600 беларускіх кніжак.

* * *

Гарадскі Аддзел БГ-КТ у Беластоку ўплаціў ужо 1450 зл. дабраахвотных грашовых складчын на пабудову дома - помніка К. Каліноўскаму.

* * *

4.X. г. г: адбылася канферэнцыя беларускіх настаўнікаў Бельскага павета. Канферэнцыю арганізаваў Бельскі Аддзел БГ-КТ.

Не чакай пісьманосца сам зрабі падпіску на „Ніву"

Такіх нам не трэба

Прыемна пачытаць, ці паслухаць, што той ці іншы працаўнік, той ці іншай установы прыкладна выконвае свае абавязкі. Цешацца яго працай усе, цешыцца ён сам. З яго бяруць прыклад іншыя.

Але ёсць многа і такіх людзей, якія не пільнуюць сваіх абавязкаў і адносяцца да іх неахайна. Яны мараць, каб год меў 24 месяцы, каб больш разоў паўтаралася 1-шае. А што па 1-шым? Нічога добрага. Загроб грошы ў кішэню, а тады ўжо і рэстаран не страшны.

Несумленным працаўніком з'яўляецца пісьманосец кленіцкай пошты, які абслугоўвае вёскі: Тынявічы Вялікія і Малыя, Лапухоўку, Камень і інш. Жыве ён у Нарве. Прозвішча яго не ведаю. Мала калі можна бачыць яго на пошце ў Кленіках, дзе ён штодзённа павінен быць. Бывае так, што ён прыязджае сюды раз у тыдзень, — забярэ горбу газет і пісем з цэлага тыдня, развязе па вёсках і далей зноў адпачывае. А ў такія вёскі як Лапухоўка нават і не заязджае. Аддасць усё патрэбнае дзецям у школе ў Вялікіх Тынявічах, (дзеці з Лапухоўкі ходзяць у школу ў Вялікія Тынявічы), а сам паехаў у Нарву. А дзеці, вядома, як дзеці, што аддадуць каму трэба, а што і згубяць ці парвуць, як пачнуць біцца.

Так што, калі ты выпісаў газету, то будзь пэўны, адну — дзве на месяц дастанеш, а калі тры, то ўжо надта многа. Таму людзям адняло ахвоту выпісваць газеты. Часта ў вёсцы можна пачуць: «Што я буду выпісваць газету, калі адну на месяц атрымаю, а мо' і гэтага не. Лепш, як паеду ў горад куплю дзе-небудзь у кіёску». А, вядома, цяпер час работы — сяўба, капанне бульбы, так што на раз'езды ў горад не хапае часу. І дзе ж тут дастанеш гэтую газету, калі пісьманосца бачыш раз на месяц, або і зусім не бачыш.

Так сама маецца справа з пісьмамі. Што вы на гэта скажаце, калі пісьмо з Бельска ў вёскі, якія абслугоўвае гэты пісьманосец ідзе паўтара тыдня? А камунікацыя добрая, бо ПКС з Бельска ідзе ў Кленікі кожны дзень.

Ну, скажам, каб гэта было зімою, вядома, усяляк бывае, мяцеліца, задутыя дарогі; а то ж лета ці, дапусцім, восень.

Сам, калі хочаш паслаць дзе - небудзь пісьмо, вязі яго ў Нарву, Гайнаўку, ці Бельск, бо інакш абрасце яно плесняй, пакуль дачакае свайго часу.

Запрашэнні і паведамленні прыходзяць дватры дні па вызначаным тэрміне, а калі ёсць надта важнае, за што патрабуецца падпісу, то дзеці ў школе падпішуць за каго хочаш.

Чым усё гэта растлумачыць? Толькі хуліганствам і лёгкадумнымі адносінамі да сваіх абавязкаў. Я думаю, што ў Кленіках, або навакольных вёсках знайшоўся б чалавек, які сур'ёзна адносіўся б да вызначанай сабе працы.

Я. БЕРАЗАВЕЦ

Прачытаў звыш 300 кніжак

Грамадская бібліятэка ў Юшкавым Грудзе Беластоцкага павета, карыстаецца вялікай папулярнасцю сярод мясцовага насельніцтва.

Гэтая бібліятэка мае аж 11 бібліятэчных пунктаў у аколіцы.

У бібліятэцы налічваецца каля 3 тысяч кніг. Ёсць тут польскія, рускія і беларускія кніжкі. З беларускіх кніжак найбольшай папулярнасцю карыстаюцца ў насельніцтва творы Якуба Коласа. Шмат сялян таксама цікавіцца фаховай і сельскагаспадарчай літаратурай.

Напрыклад, Аляксандр Матвейчык, селянін з Юшкавага Груда, у мінулым годзе прачытаў звыш 300 кніжак. Большасць з іх з'яўляецца дапаможнай літаратурай па вядзенню сельскай гаспадаркі. Матвейчык з'яўляецца таксама вялікім аматарам белетрыстычных твораў савецкіх аўтараў. Шмат кніжак чытае Кастусь Шіванюк з Багнюкоў і Мячыслаў Казбярук з Юшкавага Груда.

У гэтым годзе ён ўжо прачытаў 32 кніжкі.

Кіраўнік бібліятэкі Рыгор Матвейчык умее арганізаваць працу ў бібліятэцы. умее заахвоціць людзей да прачытання той ці іншай карыснай кніжкі. Таму і чытачоў у бібліятэцы штораз больш. (вб)

На кожнай хаце грамаадвод

У вёсцы Паўднёвы Востраў на Сакольшчыне на стрэхах хат і гаспадарчых забудаванняў сяляне паставілі навейшыя грамаадводы. Такіх вёсак яшчэ ў нас мала. А шкада. (вб)

Сіламі ўсіх

У мінулым тыдні гаспадары Новай Волі (Беластоцкі павет) усе разам выязджалі на будову дарогі за вёскай. Многія прыязджалі фурманкамі, шмат было пешых. Найлепей працавалі Мікола Масайла, Станіслаў Свяржэўскі і інш. (яс)

КОРАТКА

У вёсцы Старое Ляўкова (Гайнаўскі павет) моладзь, згуртаваная ў ЗМВ, арганізавала мастацкі гурток. Запісалася 15 чалавек. (ао)

*

Больш 30 хлопцаў і дзяўчат належыць да мастацкага гуртка ў вёсцы Дабрывода (Гайнаўскі павет). (ао)

*

У Пілікох каля Бельска 20 хлопцаў і дзяўчат вучыцца іграць на мандалінах і гітарах.

Інструменты моладзь атрымала з Аддзела культуры ў Бельску. (ао)

Сельскагаспадарчая адукацыя

Пры пачатковай школе ў Навакарніне (Гайнаўскі павет) існуе вячэрняя двухгадовая сельскагаспадарчая школа, у якой вучыцца 16 чалавек — мясцовых гаспадароў. Сельскагаспадарчыя навукі выкладае настаўнік Аляксандр Рашкевіч.

Сельскагаспадарчая адукацыя вельмі патрэбна на вёсцы. У сувязі з набліжаючайся восенню трэба падумаць аб арганізацыі новага першага класа сельскагаспадарчай двухгадовай школы. Аб гэтым перш за ўсё павінны падумаць самыя гаспадары Навакорніна і аколіцы. (ся)

Калектыў рэдакцыі з глыбокім жалем ўспрыняў вестку аб заўчаснай смерці дырэктара беластоцкай друкарні, у якой друкуецца „Ніва"
РАМАНА БАРАНОЎСКАГА
і выказвае сваё глыбокае спачуванне сям'і нябожчыка.

ВЫСТАЎКА

Фрагмент выстаўкі

У 15 гадавіну Польскага войска ў цэлай краіне адбываюцца ўрачыстасці. Гэтую гадавіну адзначае і Беласток. Між іншым у Беластоку 5 кастрычніка была адкрыта выстаўка прысвечаная гэтай гадавіне.

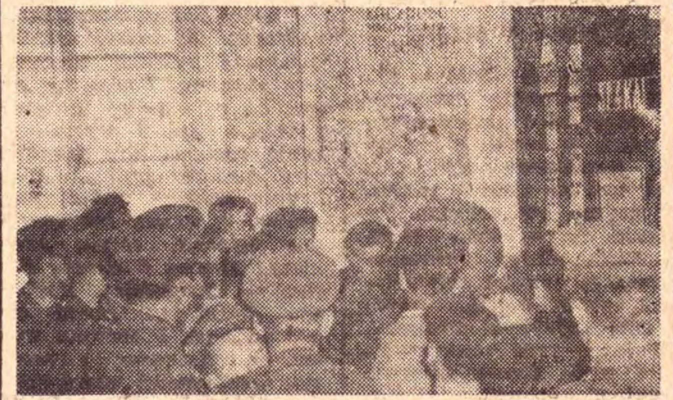
Выстаўку наведвае шмат людзей. І сапраўды, ёсць тут на што паглядзець. Возьмем для прыкладу, залу, у якой многа месца займаюць здымкі і дакументы, што паказваюць барацьбу партызанаў і падполля часоў акупацыі на Беласточчыне. Тут бачым зверскія здзекі акупанта над насельніцтвам Беласточчыны. Іншыя экспанаты (пляншы) паказваюць баявы шлях Народнага Польскага войска.

Не меншае зацікаўленне выклікае і другая зала, дзе сабраны экспанаты зброі, снарадаў, вінтовак і іншых сродкаў барацьбы.

Многа месца займаюць тут экспанаты ЛПЖ, як: мадэлі самалётаў, яхтаў, кароткахвалёвых радыёстанцый і шмат іншых цікавых рэчаў.

Выстаўка будзе адкрыта да 30 кастрычніка. Варта яе наведаць.

Тэкст і фота — А. А.

Вакол кароткахвалёвай радыёстанцыі натоўп людзей.

Пагутарым

Адзін з сялян у вёсцы Трасцяніца запытаў мяне:

— Хто сапраўды палепшыць жыццё на вёсцы? Паглядзіце самі, — кажа, — у нашай вёсцы, як толькі я ведаю, больш 50 маладых людзей вучыліся ў горадзе і ніводзін не вярнуўся ў вёску. Усе знайшлі сабе працу і жывуць лепш за нас. А хто нам дапаможа палепшыць жыццё? Мы самі не патрапім...

Што моладзь ідзе вучыцца ў горад — гэта добра. Кепска, што яна не вяртаецца адтуль на вёску. Але падумаем, што мы зрабілі, дарагія чытачы, для таго, каб наша моладзь вярталася на вёску?

Ці заўсёды дапамагаем мы маладой інтэлігенцыі ў яе культурных намерах? А такую інтэлігенцыю ўжо маем. Нашы настаўнікі, лекары, бібліятэкары на вёсцы часта спрабуюць арганізаваць мастацкія, гаспадарчыя гурткі. І што ж, часта найлепшыя нават намеры не ўдаюцца. Не хапае дапамогі і падтрымкі з боку насельніцтва вёскі. І ў такіх умовах моладзь неахвотна працуе, уцякае ў горад.

Я думаю, калі мы ўсе сапраўды будзем дапамагаць нашай вясковай інтэлігенцыі гэтай, якая ўжо ёсць, тады і шмат новай прыедзе на вёску. А тады і лягчэй будзе палепшыць жыццё.

Падумайце над гэтым, дарагія чытачы.

А можа маеце іншыя прапановы — напішыце, ахвотна пагутарым.

Калі я адведаў Нараў, адзін з маіх субяседнікаў сказаў:

— Чаму вы пішаце на такой незразумелай мове? Ці не лепей было б, каб «Ніва» друкавалася на рускай або польскай мове? Наша мова такая непрыгожая...

Мяне зацікавіла гэта. Я выняў беларускую газету. Пачаў чытаць у голас. Ён слухаў. Потым я запытаў у свайго субяседніка, чаго ён не разумее з прачытанага.

Аказалася, што ён усё зразумеў. Мы гутарылі яшчэ крыху.

— Я не ведаў, — сказаў на развітанне мой субяседнік, што наша мова такая прыгожая.

Вось яскравы прыклад таго, як часта людзі, якія не чытаюць ані свайго часопіса, ані ўвогуле па-беларуску, маюць адвагу акрэсліваць гэтую мову.

Ваш сябра Міхась.

„NIWA"

Organ ZG BTSK. Adres ZG BTSK: Białystok, M. C. Skłodowskiej 7. tel. 54-14.
Redaguje Kolegium. Adres redakcji: Białystok, ul. Wesołowskiego 1, tel. centr. 37-41. red. naczelny i sekretariat 25-89.
Wydawca Białostockie Wydawnictwo Prasowe RSW „Prasa".
Warunki prenumeraty w Polsce: miesięcznie — 2,40 zł. kwartalnie — 7,20 zł, półrocznie — 14,40 zł., rocznie — 28,80 zł.
Wpłaty kierować na PKO 12-6-1312 w Białymstoku dla PUPiK „Ruch". Na odwrocie należy zaznaczyć, na jaki adres dokonano wpłaty i podać tytuł pisma.
Prenumeratę na „Niwę" przyjmują również wszystkie urzędy pocztowe i listonosze w całym kraju. Cena prenumeraty za granicą: kwartalnie — 10,15 zł. półrocznie — 20,30 zł, i rocznie — 40,60 zł. Należność na prenumeratę za granicą wpłacać na konto — PKO 1-6-100024 PKWZ „Ruch" Warszawa.
Zamówienia na „Niwę" z krajów europejskich jak i zamorskich (z wyjątkiem krajów demokracji ludowej) należy kierować pod adresem CHZ „ARS POLONA". Warszawa. Krakowskie Przedmieście 7. Obowiązuje przedpłata na konto N.B.P. Warszawa 2-6-51. Prenumerata roczna wraz z przesyłką zwykłą wynosi $ 4,16 Nkl. 5,000 Bltk T-3

Усякая ўсячына

Амерыканскі стыль

Як паведамляе газета «Сальцбургер Нахрыхтэн» нядаўна быў праведзены набор слухачоў у амерыканскую акадэмію ваенна - паветраных сіл. Пасля выпрабавання фізічнай прыдатнасці кандыдаты праходзілі складаныя экзамены. Такім чынам начальства імкнулася ўстанавіць культурны ўзровень. Камісія прызнавала культуру шкоднай і паніжаючай баявыя якасці жаўнера. Таму кандыдаты, якія выявілі арыентацыю ў культурных праблемах, на экзамене праваліваліся.

Моцны сон

Джардано Камзац з гор. Маймeнд у Італіі, не шукаючы выгады, лёг на трамвайным палатне паміж рэйкамі і так заснуў, што хіба і выбух вулкана яго не абудзіў бы. Гэты адпачынак быў яму патрэбны пасля таго, як ён пабываў у шасці карчмах. Рана прагрымеў над ім малы трамвай, адразаючы яму малы палец на назе. Але і гэта яго не разбудзіла. Ён пamармытаў нешта, перавярнуўся на другі бок, а абудзіўся толькі ў бальніцы.

Усяго ў меру

Др. Гарвэй Флік — аўтар папулярнага лякарскага падручніка даказвае, што хлопцы, а часам і дзяўчаты праходзяць перыяд, у які яны не любяць мыцца, а любяць усё пэцкаць. Ён лічыць гэтую з'яву натуральнай. Скура чалавека выдзяляе тлушч, патрэбны для аховы скуры. Частае мыццё з'яўляецца шкодным. Доктар гэты сцвярджае, што трэба больш звяртаць увагі на тое, каб дзеці мылі перад ядой рукі, а менш звяртаць увагу на шыю.

Сабака і ганаровая стража

Нядаўна пяць гвардзейцаў з ганаровай стражы палаца Букінгам у Лондане маршыравалі на змену сваіх калег. Нespaдзявана на тратуар уехала таксі, збіваючы з ног усіх пяць гвардзейцаў. Прычынай выпадку быў сабака. Шафёр хацеў абмінуць сабаку. Ён крута павярнуў таксі і ўехаў на тратуар.

Зачараваны камень

Адзін малады чалавек у Баварыі заўважыў на дне ручая бліскучы чырванаваты камень. «Ці не золата гэта», — падумаў ён, і выцягнуўшы камень з вады, усунуў у кішэнь. Хутка ён пачуў, што камень пачынае яго пячы, як бы быў моцна нагрэты. «Што за чартоўшчына», — падумаў ён і, перажагнаўшыся, выкінуў камень на зямлю. Бліскучым каменем зацікавілася адна жанчына. Яна з крыкам выпусціла яго з рукі, апарыўшы моцна пальцы.

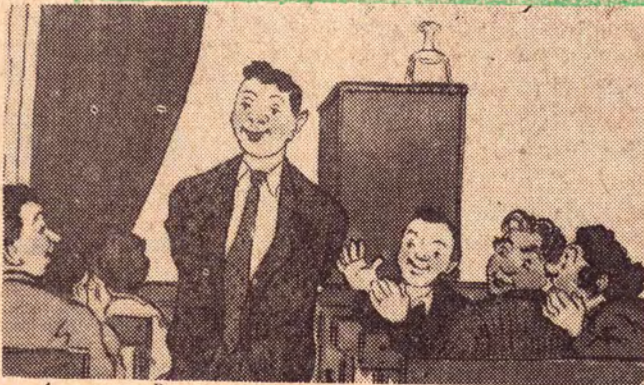
Таямніцу растлумачыла паліцыя. Камень быў часткай амерыканскага фосфарнага снарада. Пакуль ён ляжаў пад вадой, яго можна было браць у рукі. На паверхні ён хутка распальваўся.

Слядамі Жуль-Верна

Жуль Верн напісаў фантастычную повесць «Падарожжа вакол свету ў 80 дзён». Каб даказаць, што сёння такое падарожжа зусім рэальнае, нарвежскае карабельнае таварыства «Амерыка Ляйн» арганізавала паездку вакол свету, якая павінна працягвацца дакладна 80 дзён. Карабель будзе затрымоўвацца ва ўсіх мясцовасцях, якія ўспамінае Верн у сваёй повесці.

Аднак для нармальнага чалавека гэтае падарожжа і сёння з'яўляецца такой самай утопіяй, як у часы Верна. Першакласны білет падарожжа каштуе 11.000 долараў.

— А смела Рыгор крытыкаваў начальніка...
— Дык ён жа сабе новую працу падшукаў.

Мал. В. Швяцова

Карцёжнік

Васілю Сцепанюку ўжо больш 30 год. Ён жанаты і мае двое дзяцей. У Васіля ёсць гаспадарка ў вёсцы Дабрывода, Гайнаўскага павета. Аднак ён не любіць працаваць на гаспадарцы.

— А ну яе к чорту, — гаворыць Васіль. — Можна ж лягчэй пражыць на гэтым свеце.

І жыве Васіль, пакуль што, нядрэнна. Як толькі настане першае, і рабочыя атрымаюць зарплату, Васіль тут як тут. Ён у цягніку пачынае гуляць з імі ў карты. А трэба сказаць, што ўмее ён гэту «работу» рабіць. Абыгрывае наіўных, толькі пыл ляціць. І цяжка запрацаваныя рабочымі грошы крынічкай ліюцца ў кішэнь Васіля — карцёжніка. Дзейнічае Васіль не толькі сярод рабочых. У кожным месцы, як той павук на муху, так і ён, толькі чакае наіўнага чалавека, каб яго абыграць да сухой нітачкі. Нават у сваёй роднай вёсцы ён падбухторвае моладзь гуляць у карты і заўсёды абыгрывае. Вядома, бацькі гэтых маладых людзей не зусім задаволены паводзінамі Васіля — карцёжніка. Таму аднойчы Аляксей Рачкевіч сказаў міліцыянерам аб гэтым. Ну, але міліцыянерам канкрэтны доказ патрэбны. І міліцыянеры чакаюць яго, а Васіль іграе далей. Як доўга яшчэ будзе так «працаваць», — гэта ўжо залежыць ад міліцыянераў з Кляшчэляў.

Усё ж такі мы перасцерагаем вас, дарагія чытачы: будзьце асцярожнымі ў цягніках. Калі сустрэнеце чарнявага, невысокага, і вельмі вертлявага мужчыну, які вам прапануе зайграць у ачко,ганіце яго ад сябе. Гэта Васіль - карцёжнік.

В. С.

Паміж рыбаловамі

Двое мужчын цэлы дзень лавілі рыбу і нічога не гаварылі. Адзін з іх не вытрымаў і кажа:

— Ты знаеш што, Іван, некаторыя сабакі разумнейшыя ад сваіх гаспадароў.

— Ну, што ты гаворыш такія жарты, калі сам ведаеш, што гэта няпраўда.

— Вер мне, Іван, гэта праўда, я сам маю такога сабаку.

(аб)

На рэчцы

— Ну, як, Антон, ты добра ўмееш плаваць?

— О, мне абы ў ваду, то я і паплыў адразу

Сябра дадае:

— Адразу на дно

*

Суседка да суседкі:

— Дзе твой муж падзеўся?

— Пайшоў да доктара з зубамі.

— О, то яшчэ добра, калі з зубамі, бо мой пайшоў без зубоў. Няхай ведае, як з другімі займацца.

«Янка».

КАБ МОГ...

Каб мог я пераўтварыці
Усёй белы свет на свой манер
Каб людзям добра было жыці,
Ото б я быў бы інжынер.

Зіму б я зараз скасаваў бы,
Каб больш марозу не было,
А замест снегу цукар стаў бы,
А з хмар каб водачкай цякло.

Каб на вязах раслі каўбасы,
А на вярбе варыўся суп;
Тады нашто нам усе запасы?
Навошта соль? Не трэба круп.

Каб усе азёры былі з піва,
А рэкі каб былі з віна,
Каб не расла дурная сліва,
А дала меса для бліна.

Каб сцены хатаў былі з мёду,
Ды каб мядзведзяў не было,
Бо страцілі б мы ўсю выгоду,
Ганялі б шэльмаў тых адно.

З усіх крыніц цяклі б лікёры,
А ў моры поўна малака,
Каб печаны былі ўсе звяры,
І еж хоць вепра, хоць быка.

Вось мы, напрыклад, плывем у лодцы,
Прад намі сонечная даль.
Плывем, а вецер уздымае
Мільёны жоўтых, піўных хваль

І раптам піць нам захацелась,
Нагнешся з лодкі, піва п'еш,
Пад вяз на бераг падплываеш,
І колькі хоч каўбасаў еж.

Віна захоч? — Ідзеш на рэчку.
Там, дзе шампанскае бурліць,
І печану бярэш авечку,
І можаш е'сці, можаш піць.

На хвоях у лесе раслі б булкі
А на яліне вінаград,
Тады жылі б мы, як у раі,
Жыццём з нас кожны быў бы рад.

ЯНКА БЕРАЗАВЕЦ
Лапухоўка

ДАСТАТАК

Здарылася неяк, што чалавека беднага, які ледзь - ледзь канец в канцом звязваў, каб дзецям на малачко зарабіць, начальнікам млына паставілі.

З таго часу і пачалася гісторыя.

Кола млына круціцца памалу, а жыццё гэтага чалавека закружылася хутчэй за аўтамабільнае кола.

Вядома, пыл мукі больш спрыяльна дзейнічае на чалавека, чым вулічны пыл. За кароткі час у хаце млынара дабрабыт настаў. Жонка яго стала хадзіць у хатніх туфельках в трусінымі пушынкамі. Дзеці перасталі быць сапліўымі, а сам мельнік зранку да вечара ходзіць пайп'яны з радасці, і гарэлкай ад яго цягне.

Нават жанчына, якая збірае бутэлькі ў нашай вёсцы, стала нізенька кланяцца млынарцы, як галоўнай дастаўшчыцы пустых бутэлек, чаго раней не было.

Нават незнаёмыя сталі заходзіць у госці да млынара. Адзін свежую рыбку прынясе. Другі скрынку мёду прывалачэ. Трэці пеўня — усе яны хочуць, каб як мага танней муку купіць.

Гавару я неяк гэтаму млынару: «Не магу я ніяк зразумець, як мука можа ўзняць дух чалавека. Ёсць жа норма на выхад мукі з цэнтнера зерня?»

Млынар закурыў і кажа:

— Норма - нормай, а галава - галавой. Людзі норму ўстанаўліваюць і людзі норму абмінаюць. Калі з памолу выдаць больш вотруб'я, то, вядома, жменька мукі застанецца на млыне.

— А пры разліку вотруб'я нехапае? — пытаю.

— Ад таго мятла ёсць.

— Хто ж бярэ мятлу замест вотруб'я? — пытаю.

— Мятла мне самому патрэбна. Мятлою ўсе вакамаркі замятаю і што змяту, да вагі дапаўняю, каб з нормай было ўсё ў парадку — тлумачыць мельнік.

— Прызнаюся, не разбіраюся я ў гэтых тонкасцях, сам чорт тут ногу зломіць.

Мельнік смяецца і гаворыць:

— У тым і справа, што людзі не ва ўсім разбіраюцца, інакш жыццё было б вельмі сумным, як тая мука з млынарскага рукава.

Адны на муцэ, іншыя на мясе, яшчэ іншыя на бурачках і дурнічках будуюць сваё шчасце за кошт тых, якія ні ў чым не разбіраюцца.

Дзядзька Лявон.

(Купляем і прадаем наплатна)

У мудраца спыталі, што дае больш карысці: сонца ці месяц? Ён так адказаў: «Сонца ўзыходзіць удзень, а калі цёмна, карысці ад яго няма; а месяц нараджаецца ноччу і азарае ўсё святлом, быццам дзень, — такім чынам, месяц больш дае карысці, чым сонца».

* * *

Узяў аднойчы мудрэц у рукі лапату і пачаў капаць у садзе яму. Прыйшоў сусед і спытаў, што ён робіць. Мудрэц адказаў: «Суседзі ўсё мяркуюць, што зрабіць з зямлёю, зваленаю пасля рамонта пасярод вуліцы, вось я і хачу ўсё гэта смецце закапаць сюды».

— Добра, — сказаў сусед, — а што ты будзеш рабіць з тым пяском, які выкопваеш з ямы?

Мудрэц раззлаваўся і сказаў: «Ну, брат, у такія тонкасці я не магу ўдавацца».

Гадзіннік Гарсевана

(Армянскі жарт)

— Ты куды нясеш пеўня? — спытаў сусед у Гарсевана.

— Да майстра гадзіннікаў: — Ён у мяне заўсёды ў восем гадзін раніцы спяваў. А як пачалося лета, сапсаваўся: то раней заспявае, то пазней. Што за прычына — ніяк не зразумею... Няхай гадзіншчык паглядзіць, адрамантуе.

Нос і язык

У Мані было два вока, два вухі, дзве рукі, дзве нагі, а язык — адзін і нос таксама адзін.

— Скажы бабулька, — пытаецца Маня, — чаму гэта ў мяне ўсяго па два, а язык адзін і нос адзін?

— А таму, дарагая ўнучка, — адказвае бабуля, — каб ты больш бачыла, больш чула, больш рабіла, больш хадзіла, а балбатала менш і нос свой куды не трэба не сунула.

(аб)

Развязка адгаданкі з 33 нумара „Нівы"

Правільная развязка адгаданкі з 33 нумара «Нівы»: 1. БССР — сталіца Мінск, 2 і 3. Кіеў — сталіца УССР — ляжыць над ракой Днепр, 4. Сыцылія 5. Чорнае Мора 6. Коля. 7. Грэцыя — сталіца Афіны.

Узнагароды вылясавалі: І. Л. Леўчук — Крывая, Бельскі пав. 2. Нестаровіч — Кнышавічы, Сакольскі пав. 3. Я. Троц — Волька, Бельскі пав. 5. У Казлоўскі — Навіны, Гайнаўскі павет, 6. Т. Міхалюк — Койлы, Гайнаўскі пав. 7. І. Сяліванюк — Вялікія Тынявічы, Гайнаўскі павет 8. А. Зданоўская — Лесна, Гайнаўскі павет 9. Б. Краўчук — Бельскі пав. 10. І. Кулік — Маліннікі, Бельскі пав.

Узнагароды высылаем поштай.

